

Psalmus lxxi

fūdamētū. quō non pereant sed salui
fiant. sic tamē quasi per ignē. Obscu-
ra ē quidē illa questio. sed non pos-
sum breuiter dico fratres. sunt omēs
omnino cōtemptores huius seculi. q̄
non hērent dilectiōe aliqua terrenis
operibus. s; casti. iusti. sancti. continē-
tes. fortassis et oīa sua vēdētes. et pau-
peribus distribuētes. aut possidētes
ista tēporalia tōq̄ nō possidētes. et vē-
tes hoc mūdo tōq̄ nō vtētes. Si talis
ēs. edificas super fūdamētū. videlicet
christum. aurum et argentum. et lapi-
des p̄ciosos. Sūt autem alij q̄ reb⁹ in-
firmitati humane cōcessis iherēt ali-
quantulū dilectiōe. nō capit ille villā
alienā. sed sic amat suā. vt si p̄diderit
rit conturbet. Nō appetit vxorē alie-
nam. sed sic inheret sue. vt modū non
teneat prescriptū in lege. videlicet vt
nascatur ei liberorū p̄cedorū cā. non
collit aliena. sed repetit sua. et h; iudi-
cium cum fratre suo. contēdit p̄ reb⁹
terrenis apli⁹ q̄s dēcet eūz cui p̄missū
est regnū celoz. Nō tōtū cor sursum
elenat. sed aliquā ei⁹ p̄tē in terrā tra-
hit. Edificat talis lignū. fenū. stipulaz
super fūdamētum. Audi ergo nō po-
tes tenere possessionē istā nisi dixis
falsum testimonium. et hoc nō facere.
ch̄m in fūdamēto ponere ē. veritas
eīm dixit. Os q̄d mentitur occidit
animam. Ergo si possessionē tuam
diligis. nō tamen propter illam facis
rapinam. neq; homicidiū. neq; falsū
testimoniū dicis. nō propter illam fal-
sum iuras. nec ch̄z negas eo q̄ p̄p̄t
illam hec nō facis. ch̄m habes in fū-
damēto. S; q̄ diligis illam. et contri-
staris si p̄dis illam. nō tñ p̄ponis eaz
ch̄o. nec sic amas eā. vt si dicat tibi.
Ip̄am vis antē ch̄z. Et si tristis eā
p̄dis. plus tñ amplectēis ch̄m quē
posuisti in fūdamēto. super hoc fūda-
mētū posuisti non aurū et argentum.

aut lapides p̄ciosos. sed ligna. fenū. et
stipulam. Saluus ergo eris cuz arde-
re cēperit q̄d edificasti. sic tamē quasi
per ignem. Nemo ei⁹ super fūdamētū
hoc edificans adulteria. fornicatiōes.
blasphemias. sacrilegia. idolatriā. pu-
iuria. putet se saluum futurū per ignē.
quasi ista sint ligna. fenū. stipula. sed
qui (vt dictū ē) edificat amorem tē-
poralium. et ip̄e saluus erit p̄ idoneū
fūdamētum dominum nr̄m iesum
ch̄m q̄ ē benedictus ī secula. seculorū
Amen.

Deus stetit in sy-
nagoga. Titul⁹ psal⁹ Asaph.

Dystice expōit iste ps ab
Augustino et Cassiod. Nic. contra
sacerdotes et scribas iudeoz. qui ch̄i-
stus humilē et pauperē iniuste cōdē-
nauerūt ad mortem. p̄pter q̄d p̄ diui-
nū iudiciū fuerūt a romanis tempo-
ralit occisi et captiui. et i iudicio exte-
mo sunt cōdēnadi. Col. Moraliter
verō idē psalm⁹ exponitur a Hiero.
alijsq; quibusdā doctoz. Mi. cōtra
peruersos iudices. arguēs eoz mali-
ciam et neq̄tiā. et petens sup hoc diui-
nam iusticiam. Vñ Asaph p̄pheta p̄-
mo dicit.

Deus stetit in synagoga. I. i. cō-
gregatiōe. Nā synagoga d̄r a syn: q̄d
ē con: et goge: aggregatiō. I. deoz. I. i. iu-
dicū fm q̄ d̄r Exo. xxiij. Ad deos v/
triusq; causa pueniet. i. ad iudices. Et
dicit de⁹ stare ī cōgregatiōe iudicum.
q̄ clare videt et attēte facta et dicta co-
rū. Ideo s̄ditur Li medio at deos di-
iudicat. I. i. discernit vtz iudices iuste
vel iniuste iudicēt. et idō s̄dit Asaph
p̄ iudices peruersos. Vsq; I. i. q̄ diu-
iudicatis iniquitatē. Iustificando
p̄tē iniquā p̄pter munera vel fauorē

Let facies peccatorum sumitis. **I**.i. per
sonas malorum propter eorum potentiam vel ali
as causas acceptatis. **Die.** Quia si ve
nerit pauper huius iustitiam negotium et veniet
dices huius malum negotium: vos personam
aspiciatis non negotium. **Hi.** **I**udicas
te egeno et pupillo. **I**.i. iustitiam declar
ando. **L**ibere et pauperem iustificare. **I**.i.
sua iustitiam perservare. **A**ripite pauperes
de manu fortiorum eius. **I**.i. de manu divitis
et iniqui. **L**et egenus de manu peccatoris
liberare. **L**et cum calumniatur iniuste
Bug. **E**t quod primum iudicium sepe per
uenit ex ignorantia. **I**deo subdit. **N**e
scierunt. **E**t quod peius est nolle scire.
ideo sequitur. **N**ec intellexerunt. **I**.i. no
luerunt scire iudicium meum. **U**bi psalmus
Noluit intelligere ut bene ageret. **E**t
quod pessimum est malum operari. **I**deo sub
iungit. **I**n tenebris ambulat. **Hi.** quod per
uersitas affectus inducit tenebras in intel
lectum. **M**onebunt omnia fundamenta terre
in finali iudicio in quo ista pueria ad
debitum ordinem iusticie reducuntur. **Die.**
Videte principes et iudices mali: qualem
habent retributionem. qui debuerunt fuisse
fundamenta huius christi. et noluerunt. sed in
tra posuerunt fundamenta sua. **Hi.** **S**z
cur dicit. omnia sunt ne omnes tales. **D**his
scit. non est nescire iudicare. **D**his tamen de
ipsis loquens dicit. **I**sa. lvi. omnes in via
sua declinauerunt: unusquisque ad auariciam
sua a summo usque ad nouissimum. **E**t si
forte vita aliquis sit contemptibilis. tamen
gradus et dignitas ecclesiastica est in eis
honoranda et veneranda. **U**nde subdit.
Hi. **E**go dixi dii estis. **I**.i. participas
tue. eo quod iudices ex officio sunt ex
cutores diuine iusticie. **L**et filii excelsi
omnes. **I**n quantum ad imaginem eius se fecerunt.
Hi. **S**z ne de dignitate supbiat: eo
rum fragilitatem commemorans subiun
git. **V**os autem. **P**er infirmitatem carnis
sicut homines moriemini. **Hi.** quod pote
stas vestra non preseruabit vos a mor

te per eleuationem animi. **S**icut unus
de principibus. **I**.i. de angelis supbien
tibus. **L**aceratis. **I**n foveas gehenne per
equitatem diuine sententie. **I**deo subdit
propheta. **A**urge deus iudica terras. **I**.i.
surges deus ad iudicandum habitantes
in terra. **Q**uoniam tu hereditabis. **I**ud
dominaberis. **I**n omnibus gentibus. **I**ta
finali iudicio peracto. omnes electi erunt
subiecti ordini sue misericordie immobiliter: et
reprobi ordini sue iusticie. **E**t sic diuina
tuo se extendet super bonos et ma
los in eternum: quoniam tibi potestas est et im
pium per infinita secula seculorum. **A**men.

Deus quis simi.

Titul. **C**anticum psalmi. **A**
saph. **H**ic titulus in plerisque locis sur
pra expositus est. **G**lo. **A**gitur in hoc psalmo
de secundo aduentu christi ad iudicium.
ubi boni qui hic premuntur: coronabun
tur. mali vero qui eos persequuntur
torquebuntur. **H**u. et quod ecclesie triplex
fuit interpolata persecutio: prima vi
delicet in gladio a tyrannis: secunda in ver
bo ab hereticis: tertia in opere malo
a falsis fratribus. et quarta erit tempore
anticristi que ex dictis tribus consti
bitur. **E**t ergo breuietur illa dies an
ticristi. petit hic festinari iudicium. vnde
ipse **A**saph de illo secundo aduentu do
mini dicturus ostendit potentiam et cla
ritatem eius in quod ueniet atque ammirando dicit.

Deus. **I**esu et si homo es ut alij. et
si iudicatus cum iniquis latro
nibus deputaris. **H**u. **Q**uis similis
erit tibi. **I**esu in forma etiam serui ueni
es ad iudicium in maiestate et clari
tate magna. **E**t quia talis eris in iudi
cio. **N**e taceas. **I**sic in primo tuo adue
ntu tuo tacuisti. sed dic sniaz. **I** malos
Nec compescaris deus. **I**a pena ad
uersariis tuis inferenda. et ne videatur
esse crudelis hec petendo: ostendit quod
peccata eorum hoc exigunt dicens. **Q**ui
v. iij

Psalmus lxxxij

ecce inimici tui sonuerunt. **I** murmur
rādo et contradicendo tibi. **D**u. **N**os
uissimos dies qui erūt tēpe antichri
sti signare mihi videt. cuius membra
tūc erūpēt in liberā voces. sed plane
irrationabile. vt sonitus magis q̄ lo
curio vel fimo dicēd⁹ sit. **L**z qui ode
rūt te extulerūt caput. **C**ass. **C**ur di
cit: caput extulerūt. et nō capita. nisi
q̄ infans hoīb⁹ vnū ē caput antichri
sti. q̄d ideo dicit elatū. q̄ multa poter
state glābif. vt se etiā deū dicē p̄sumat
excellū. **D**u. **C**ui⁹ mēbra depmēt
fideles. **E**nde sequit. **S**up populū
ruū. **I**. s. christianū. **L** malignauerūt. **I**.
maliciose tractauerūt. **C**ōsiliū. **V**t es
uz decipiat. **L**z cogitauerūt aduersus
scōs tuos. **V**t nō solū mediocrib⁹ do
lū. vey. **L**z ipis q̄dāmodo celestibus vi
ris inferre conarent⁹ exitiū. **I**. mortē
Dixerūt. **H**oc q̄d supra sonuerūt vi
delz. **D**u. **V**enite et disperdam⁹ eos
de gente. **I**. i. inficiamus eos vt non
sint iter gētes. **L**z nō mēoret nomen
israel vltra. **I**. i. peat nomē et fama po
puli christiani videntis desū per fidez
Et h̄ ex abūdātia cordis dixerūt. **Q**m̄
cogitauerūt vnanimiter. **I**. i. p̄cordit in
malo. **I**stimul conspirāter aduersus te. **I**.
i. membra tua. **L**estamētū disposuerūt.
I. i. pactū firmū fecerūt ad destruēdū
populū. **L**z nomē christianū. **C**ōsequē
declarat q̄ hoc faciēt. cū subdit. **L**ab
nacula idumeoz. **I**. i. auari terrēa amā
tes. **N**ā idumei interpretant⁹ tēreni. **L**et
hismahelite. **I**. i. gulosi q̄ ventri suo ser
uiunt. **N**ā hismahelite obediētes int̄
p̄tant. **M**oab. **I**quē filia. **L**oth. **P** lege
ex suo patre concepit. signat luxurio
sos. **L**z agarēi. **I**terp̄tant aduene. **L**z si
gnificat superbos. **E**t superbia debet
esse aduena et aliena hoī. **I**n illd̄ ec
cle. x. **Q**uid superbis fra et cinis. **L**
gebal. **I**nterp̄tatur vallis vanaz. signi
ficat hypocritas. q̄ vane et fallaciter

ostendunt se hūiles. **L**z amon. **I**. i. po
pul⁹ turbid⁹. **L**z signat iracundos. **L**z at
malech. **I**nterp̄tatur popul⁹ lingēs. **I**.
fallaciter blādiēs. vñ significat adula
tores. **L**alienigene cū habitātib⁹ tyri.
I. i. cū inuidis. **T**yr⁹. **A**gūstia interp̄ta
tur. q̄ cor inuidi torquet. **C**ass. **D**eo
enī turba perditoy p̄dictoy. videlicet
auari. gulosi. superbi luxuriosi. hypo
cite. iracundi. adulatoy. **L**z inuidi. **L**
mundi amatores. q̄ s̄b antichristo cō
gregāda ē allusione. **I**. cōsonātia talū
hebreoy. euidenter expressa ē. **D**ie.
Iste ergo tāte gentes q̄ pugnāt ad
uersus scōs. vidēam⁹ quē habēt prin
cipē vñ seq̄t. **D**ug. **E**t entz asur. **I**.
i. diabolus. **V**enit enī illis. **E**t q̄ ip
se diabolus nō solus operat⁹. vey.
etiā p̄dicti peccatores sorij fuerūt ma
loy. **I**deo s̄bdit. **L**facti sūt i adiutorij
filij. **L**oth. **I**. i. demōib⁹. **L**oth. **E**i decli
nās iterp̄tat. demōes āte fuerūt āge
li. et ipi declinauerūt a deo cū p̄ncipe
tenebray lucifero. **D**is. **G** facti sūt i ad
iutorij illi p̄dicti mali. q̄ s̄b boni s̄b
coadiutores dei. ita mali sūt diaboli
coadiutores. **D**ec omia q̄ i p̄rito tpe
dixit. de futuro intelligēda sūt. sicut
et alie p̄phetie multe. **D**ie. **V**idētis
q̄ difficillima loca sūt. **L**z obscura. ac in
singulis smonib⁹ magna sūt sacra. et
nēitate cōpellimur i x̄bis hebraicis
plena mysterijs diutius imorari. atq̄
id q̄d a sp̄sco dictū ē. nitimur interp̄
tari. **N**isi enī sic interp̄tē. vt dictū ē.
q̄d p̄dest ecclesijs dei legē tabnacula
idumeoz. **L**z hismahelite. **L**z cetēa noia.
Sequit de vindēa iniquoy. **C**ass.
Et q̄ superius mores corū p̄ nomia
collecta descripserat. nūc horū retri
butiōes eis per similitudines gentiay
fieri deprecatur. **D**i. **E**ac illis sicut ma
dyan et s̄ysare. **D**ie. **Q**s de miraculo
se debellauit per baruch. **I**udiciū. **I**ij.
Lsicut iabin. **I**q̄ oēs s̄bmersi sūt. **L**un

torrente cison. **U**nde dicitur **J**udicium. vi.
Torrentis cison traxit cadauera eo-
rum. **D**isperit in endor. **N**omine est loci
 ubi fuit illa mulier phitonissa quaz
 consuluit Saul. pmi. Regum. xxviii. **L**ha
 ai sunt ut stercus terre. **I**p cadauera
 eoz fmaserunt isepulta. **P**one princi-
 pes eoz sicut oreb. z zeb. z zeb. z sal-
 mana. **I**stos dbellauit dñs p **G**edeo-
 nē z trecentos viros cū eo **J**udicium. vij.
Hec at dca se ad lraz d gētib. p **I**plm
 israheliticū occisis z smersis. ut pter-
 tur. **C**ass. **U**nde similis optat occas
 sequacibus antichristi: his q i sua pri-
 nacia se māsuri. **I**nterpretatōes at cor-
 rī nominū sūt iste **H**ie. **M**adian int-
 pta: relinqueōs iudiciū. **Q**uicūq. pu-
 gnat p populū dñi: nō cogitat futurū
 esse iudiciū. **S**isara interpretat equi i-
 sio. **I**sti q pugnāt p populū: sūt de
 pecorib. tuis. sed de equis q insanūt
 in semias luxuriose. **J**abin interpretat
 intellect: z signat illos q in sua sapia
 cōfidūt. z nō in gloria dei. **H**ug. **E**t
 hi smergunt in torrente cison. i. in le-
 ticia seculari. **N**ā cison letificās inter-
 pta: disperit i endor. **E**ndor inter-
 pta: fōs generatōis. z signat luxuri-
 az cui dedit perierūt. **M**erito de his
 dictū ē facti sunt ut stercus tre. **H**u.
 i. viles et fetētes corā deo z hoibus.
 vnde eccle. ix. **D**is mulier fornicaria
 q stercus in via. **H**oc at de minorib.
 dcm ē. **S**eqt d maiorib. **H**ie. **P**one
 principes eoz qz qui ipugnāt popu-
 lū tuū. sic oreb. zeb. zeb. z salmana.
Hos qtuor reges madianitarū iū-
 lraz dñs miraculose vicit p **G**edeonē.
 z trecentos viros cū eo. ut hī **J**udi-
 cū. vij. **L**egūt h pñi et irridēt. **L**egūt
 h rhetores z putāt eē dīramēta. **H**u.
In pñti eē pñces aduersariōz chīi
 se: sic zeb. z salmana p penā. **O**reb i-
 terptat siccitas: qm aridū ā gñā dei se.
 z zeb qd iterptat lup: z significat ra-

paces. zeb. iterptat victima lupi. et
 ipi ab inferno deuorabunt. **E**t salma-
 na iterptat perfecti i maliciayt vñi
 corp. sūt cū diabolo mittē di i camū
 nuz ignis z sulphuris ardētis. **C**ass.
Hec oia exercitui optat atichīi q nul-
 la cōuersiōe saluādi sūt. qruz i pñs qz
 tenebrosis noib. detestabilis iā. **C**or. lē
 tit itē. **I**poruz ei mafficiā māfestius
 dclarat cuz sūgit. **O**mnēs pñces
 eoz. i. maloz cōsiliariōz audētes
 qui malicia. accēsi dixerūt: hēditate. **L**
 possideam. **S**actuariū dei. **S**actuariū
 dei ē populus chīan. de q dīc apo.
Epluz dei sēm ē qd estis vos. **A**ug.
Quid ei aliud iūiciū. nisi populū di
 possidē. i. sūgaē molunt. ut ipē po-
 pulus cedat i eoz ipias voluntates.
Sz qd sequit. **D**e. **M**eus pōe illos
 ut rotā. i. fac illos instabiles i eo qd
 cogitāt. **H**o. **E**l sic rota ab his q
 retro sūt surgit et ātea cadit. ita z ipi
 ex his q retro. i. ex tēnis: i quib. cre-
 scunt extollant: z aio cadāt ab etnis.
Cas. **I**mpij vero cuz i mala cogitati-
 one voluunt rotis sūt similes. nec
 quicquā pficiūt. dñz suis iugiter rota-
 tionibus atterunt. **P**etr. **C**ātor. **H**ec
 ē ei maxia pena. **E**n legīt q dñs iūi-
 scuit egyptijs spm x̄t̄is et erroris.
Et i alio ps. dī. **I**n circuitu impij ā-
 bulant. **L**et. **I** similiter pone eos. **A**ug.
Lic. **I** stipulā añ faciē vti. i. āte pre-
 sciaz vti. **H**oc ponit p tētatiōe. q le-
 uia z mania corda rapiunt. **H**u. **E**l
 d pñs futuris ipioz p̄t legi. **D**e. **M**e.
 pone. i. pones. **L**illos ut rotā. **I** q dñz
 ex vna pte elenat. cadit ex alia. **P**er
 qd significat varietas penarum. **E**n
Job. xxiiij. **T**ransibunt ab aquis niui
 uz ad calorem nimiaz. **L**ic stipulaz āte
 faciē vti. ut impotētes sint resisten-
 di penis: s. volubiles ad tormentum.
Au. **N**ō ei hec optatio s. pphetatio
 est. **S**equit. **S**icut ignis qui cōburit
 v. iij.

Psalmus lxxxiij

Silua **Nie** Ex magna potētia **L** et sic
flāma cōburens mōtes. **Au.** Ex ar
doris vehēmētia. **I**ta **I** p̄dictos ipios
q̄ silua sunt p̄pter sterilitatē omīs bo
niz mōtes s̄t superbia pleni. **L** p̄seque
ris illos. **I** quātū ad corp⁹ **L** i tēpestare
tua. **I** id ē in iudicij tpe. **Ca**ss. **U**nde i
alio psal⁹ dictū ē. **I**gnis in cōspectu
eius exardescet: et in circuitu eius tē
pestas valida. **L** et i ira tua. **I** i. i furore
vindictę tue. **L** turbabis eos. **I** quātū ad
aiāz cū audiēt. **I**te maledicti in ignē
et̄nū. **I** ducisq; futuras p̄as illis pec
catoribus p̄p̄hauit. q̄ i suis remāserūt
scelerib⁹ p̄tinaces. **C**onsequēter ad il
los conuertit. q̄ sūt dño p̄stare credi
turi dicens. **I** mple facies eoz igno
minia: et querēt nomē tuū dñe. **I**llo
rū ei facies ip̄les ignominia. i. infamia
q̄ peccatorū suoz nō iuenerūt laudato
res: s̄ pot⁹ eis in p̄nti reputat qd in
mala actione gesserūt. **I**stos plerūq;
opprobriū corrigit. dñi se viderit a ge
neralitate culpari. **I**lli x̄o qui in sua
obstatiōe p̄tinaces. i. duri p̄māserūt.
Erubescāt. **I** p̄ p̄tōz enormitate. **L** et
cōturbent in seculū seculi. **I** Possunt
ei aliq; i h̄ seculo salutariter erubescē
et turbari. qñ pueris dñs dona p̄cipiūt.
sed erubescūt i seculū seculi. q̄ eterna
vltiōe dñādi s̄t. **L** et cōfundant et pere
ant. **I** q̄ ad eternū suppliciiū destinātur.
Ut cognoscāt. **I** p̄ experiētiā. **L** q̄ no
mē tibi dñs. tu solus altissim⁹ i omi
ni terra. **I** Cognoscāt: ad gen⁹ respicit
vtrūq; peccantium. sine q̄ exhibita sa
tisfactiōe liberant. **O**ēs ei cognoscunt
oī potētiā dñi: q̄ ip̄e solus ē altissim⁹
dñi ip̄z cognouerūt. et cōuersi s̄ p̄cere
et obduratos eterna vltiōe damnare.
Col. **E**le miseris q̄ ob amorē vel ti
more p̄sentis vite ne trāsitoria amitt
rāt mēbra sūt atichristi. sub ip̄i⁹ dñio
reuera nō eēnt. nisi p̄cedēti superbia
et falsa religiōe laudes hoīm et auari

ciā trenā magis q̄ dei grāz aucupa
rent. **F**elices p̄fecto qui exitū suū ab
hac vita bonis operib⁹ p̄muniēt. et
expectāt i tiorē dñi aduētū iudicis do
mi nri iesu ch̄i q̄ ē benedict⁹ i se. se.
Amen.

Quaz dilecta
tabernacula. **Titul⁹** **I**n fir
mez p̄ torcularib⁹. **Psalm⁹**
filijs chore. **Au.** **I**n p̄cedēti psalmo.
orauit accelerari iudiciū. et scdm̄ ch̄i
aduētū. **N**ie at desiderat popul⁹ fide
lis intrare in celestes māsiōes q̄s lau
dat. **A**d quas p̄ multas tribulatiōes
oz intrare. **S**icut et ch̄isti oportuit
pati et ita intrare i gl̄az suā. **L**u. xxiij.
Unde sensus tituli talis ē. **Psalm⁹**
iste dirigēs nos i finē. i. ch̄z: ad quē
tendim⁹. p̄ponit filijs chore. i. veris
ch̄rianis imitatorib⁹. ch̄i i loco calua
rie crucifixi. **C**hoē vero caluaria intr
ptari conitat. p̄ torcularibus. i. p̄ p̄s
luris hui⁹ seculi. ne ch̄iani deficiant
sed per eas: cōfidūt se vēturos in cē
na tabernacula. sicut vinū i torculari
exp̄ssi pōit i regis cellario. **Au.** **Q**uā
diu ei vne p̄dēt in palmitē. t̄q; libe
ro aere p̄fruant. nec ex eis manet vi
num ante p̄surā. **S**ic sūt hoīes quos
p̄destinauit deus ad vitāz eternā qui
anteq̄ accedāt ad seruitutem dei. fru
untur seculo hoc tanq̄ delicioso li
bertate. velut vne vel botri adhuc in
palmitē pendentes. **S**z qm̄ dictum ē
Fili accedēs ad seruitutē dei: ita i iu
sticia et timore dñi. et p̄para aiām tuā
ad tētationē. **A**ccedēs quisq; ad ser
uitutē dei: ad torcularia se vēisse cogi
noscat. **C**ontribulabit: conteret: com
pmetur. nō vt i hoc seculo pereat. sed
vt i apotheca dñi desinat: exiit deside
rioz carnaliū regumētis q̄i vinacijs
vuarū. **U**nde apost. dicit. **E**xuite vete
rem hoīem et induite nouū. **C**h̄ristia

noꝝ ꝑ sunt ista torcularia. In pressu-
ris at ꝑstuiti ad hoc cōterimur ꝛ tri-
bulamur. vt amore nꝛo q̄ ferebamur
in ista mūdāna secularia: fluxa atꝛ ꝑe-
ritura: passi in eis ī hac vita tormēta
tribulatiōes ꝑssurari ꝛ abūdātiā tē-
tationū. incipiamus querere illā quie-
tez que non ē de hac vita nec de hoc
seculo ꝑesenti. **Cass.** Populus igitur
fidelis christianoz ꝑꝑiali fecunditate
regeneratꝛ torcularibꝛ cōpetent ex-
pressus. ad futurā hierusalē puenire
desiderans. in qua iā nullo tribulati-
onū vel tentationū ꝑmaꝛ pondere. sꝫ
beatitudīe securꝛ imperturbata felici-
tate potiatꝛ. cū admiratione exclamat
dicens **Hug.**

Quā dilecta. i. valde dilecta sūt
tabernacula tua. **De quibus**
Luc. xvi. dicit saluator. Facite vobis
amicos de māmōna iniquitatis. vt re-
cipiāt vos in eterna tabernacula. **Se-**
quitꝛ **Luce** virtutū. i. āgeloz. **Al.** Et
dicit tabernacula in plurali: ꝑpter di-
uersos beatorꝝ statꝛ. fm varia eoz me-
rita. ꝑpter qđ dicit saluator. **Job.** xviij.
In domo patris mei māsīōes multe
sunt. **Hu.** In quibus velut vinū ī cel-
lario reponunt aīe sanctorꝝ de torcu-
lari ꝛ pressura tribulationū veniētes.
De quibꝛ in apoc. viij. dicit. **Hi.** sūt qui
venerūt ex magna tribulatiōe. Nec
tabernacula mihi valde dilecta sūt ꝑ-
pter securitatē q̄ ibi ē: ꝑpter letici-
am īdeficiētē: ꝑpter omnimodā desi-
derij mei impletionē: seu adeptiōē:
ꝑpter pacē cōtinuā: ꝑpter perpe-
tuā sanitatē: ꝑpter honestissimā so-
cietatē: ꝑpter apertā dei vīsonem.
Cass. Cogitans itaqꝛ vir sanctissimꝛ
illa ꝑmia ꝛ gaudia hierusalē. illas be-
atitudīes celestes. et ex mōribus po-
pulis societate immortaliter letantē.
in magni desiderij ardorem succensꝛ
ibiungit. **Lēcupiscit et deficit anima**

mea ī atria dñi. **Al.** quia omnis in-
tellectus ꝛ affectus hōis existēns in
via huius vite. deficit a perfecta cog-
nitione et dilectiōe beatitudinis eter-
ne. fm illud ad chor. ij. **Oculus** non
vidit nec auris audiuit. nec in cor ho-
mis ascendit: q̄ ꝑparauit deus dilige-
tibꝛ se. **Bre.** viij. moralium. **Spūali**
illiꝛ aīa cōcupiscit celestis patrie bea-
titudinē. sꝫ nō deficit. qui patrimōia
sibi largita diuinitus. ad necessitatis
subsidiū possidet. honores tꝑales si-
bi impensos nō tenet. aliena nō am-
bit: suis licite vtitur: qui tamē ab eis-
dem rebus quas hꝫ alienus est. qꝫ ab
ipsis q̄ possidet ex desiderio nō tenet.
Sed illius aīa cōcupiscit ꝛ deficit in
atria dñi: q̄ rebus tꝑalibus se nudat:
gloria honoris expoliāt: habere de e-
terioribus cōsolationem recusāt: in
celestibus solū inardescit. Unde sōdit
Quod mens et caro mea exultauerunt
in deū viuū. **Al.** Si enim fm apo.
spūs pugnat ꝫ carnem. ꝛ caro ꝫ spū.
quō dicit hic: cor meum et caro mea
exultauerūt in deū viuū. nisi intelligatꝛ
de illo qui mortificato corpore suo in
amore dei tota mente defixus ē. **Cu-**
ius cor per deuotionē ꝛ caro. i. corpꝛ
per hilarem obedientiā exultāt nunc
in spe. ꝛ in deū viuū. **Al.** Consequē-
ter ostendit qꝫ beatitudo eterna quie-
tat hominis appetitū dicens. **Al.** tenet
passer inuēit sibi domuz. ꝛ turtur ni-
dum vbi ponit pullos suos. **Al.** **Die.**
Desidero domine sedem aliquam et
nidulum aīe mee et corpori meo hꝫ
Si ergo aues que libere huc atꝛqꝫ il-
luc vagantur. postqꝫ volauerunt ha-
bent locū ꝛ nidulo vbi requiescant.
quantomagis anima mea ꝛ caro mea
debet sibi locum preparare vbi possꝫ
quiescere: Vel hoc totum posset le-
gi de futuro. **Hugo.** **Q**uod meum
et caro mea. i. id est: corpus meū ꝛ aīa

Psalmus lxxiij

Exultauerunt .i. exultabunt **Lin** deum
vniū **Iabo** cōcordit in illa vita etna
vbi videbit de^o facie ad facie **Dodo**
ei discordat: q^o caro p^ocupiscit aduer^o
aiaz. z nūc ē cē mihi gaudiū **tenis**
Ipro q^o **Laf**. Sicut **passer** scilicet **line**
mit sibi domū **lin** parietū foramibus.
nimio gaudio exultat. q^o se diuersariū
aduersitatū vltierius patere nō credit
insidijs. sic aīa iocūdat dñi i celoz res
gna māsiōe suā se ferit pparatā **hu**
z turtur .i. aīa h^o penitēs z gemēs
inuit sibi nidū .i. etnū tabernaculū
spe certa **lybi** repōat pullos suos.
.i. opa bona. q^o tūc i celo rponunt. qñ
in spe tribulatiōis efficiunt **Que** aut
sit illa domus aut nid^o declarat cū s^o
dit **Altaria** tua dñe **xtutū** .i. āgelo/
rū: supple sūt illa in quib^o quietat appe
rit^o hoīs. q^o sup^o dicta sūt tabernacu
la tua **Et** vocat hic altaria celestē pa
triā. vbi erit perfectā oblatio corpis
et aīe **Hec** at celestis patria dñi taber
nacula ppter hitationē. atria ppter lati
tudine: z dom^o ppter q^oetē: nid^o ppter se
curitatē: atq^o altaria ppter pfectā ob
lationē **Addidit** ec^o **rex** me^o **Iqui** me
euntē ad illa altaria dirigis. **Lz** deus
meus **Iq** me ad h^o creasti. **Sz** vir san
ct^o adhuc posuit iter t^obulatiōes z tēta
tiōes suspirās i eterna pmissa: qd de
ista celesti patria dicat: audiam^o **B**ea
ti **Iquit** **Qui** hitat i domo tua dñe. **I**
Aug. q^o possidet hūmā celestē sine ā
gustia. sine p^ostura: sine diuersitate z li
mitū dñiōe. **Dēs** habent eā z singuli
habēt totā **Dagne** ille diuitie. **Nō** ā
gustat frater fr^oem: nulla ibi indigētia.
nulla nēitas est: qñ quicq^o d^ovoles ibi
erit: et quidq^o nōles ibi nō erit: **Quid**
g^o illi acturi sūt? **Lin** secula seculoz lau
dabūt te. **Hoc** ei totū negotiū nostrū
ē sine dñi alleluia **Uñ** **Ista** .i. Gau
diū et leticia inueniet i ea: g^ortuatio
z vox laudis. **Nic**. **Cōsequēter** oñt

qualiter hō b^oitudiez supnam valeat
adipisci. **Et** pmo oñdicit q^o h^o nō p^o
fieri nisi speciali adiutorio dei dicēs.
B tñs vir **I**. i. spe q^o ē certa expecta
tio future b^oitudis **Lin** est auxilium
abs te. **Iste** ei due p^opositiōes abs. z
a. idē signāt. qñ dicat **Ad** b^oitudinem
etnā null^o p^otyēire vel attingē nisi p^o tu
uz auxiliū speciale. q^o excedit facultas
tē creature **Sz** ille q^o ad h^o p^o te dirigē
pōt attingē **Et** mod^o **Ib**idit: cū dñi **Lascē**
siones **I**. i. grad^o **xtutū** per q^os ad ce
lū ascendit: q^os hō g^ora diuina illumina
tus **Lin** corde suo disposuit **Iq** v^o li
beri arbitrij ad meritū cucurrit **Ival**
le lachrymar^o **Ihoc** ē i statu p^octis mi
serie. in q^o ē meritū z demeritū **Ilo**co
quem posuit **I**. i. cōstituit ipse deus ad
merēdā vitā beatā p lachrymationez
z fletū: fin q^o dicit saluator **Dath**. v.
Beati q^o lugēt. qñ ipi cōsolabūt **hu**
Cū ei hō cōspicit q^o ppter supbiā pi
mi hoīs exul in hac valle ploratiōis
fac^o ē. tot et tātas miseras h^o in se se
riat. magnā h^oz materiā humiliādi iūē
hos versus **Uñ** supbit hō. cū cōce
ptio culpa **Nas**ci pena: labor vita: ne
cesse mori. **Col**. **Uñ** g^o in hac miseria
rū valle valeat exire ad gaudiū etnū.
oi laborat conamie ad hāc p^oxtutū
gradus ascēdere **Laff**. **Cū** vicerit q^os
auxilio dñi libidine: ascēdit p^omū gra
dū: cū dñatus fuerit superbie: salit se
cūdiū. dñi supauit auariciā: subit tñū.
et tot gradib^o euehit. q^o vitijis fuerit
absolut^o **hu**. **Btñs** **Benedic** docu
it discipulos suos scalaz hūilitatis p
quā apud seipos ascēdētes. apud de
um ascēderēt **Et** in scala illa designat
xij. grad^o humilitatis **Prim^o** ē timor
dñi **Secūd^o** nō amare p^oriā volunta
tem **Tert^o**. obediētia **Quartus** patiē
tia **Quint^o** cōfessio peccatorū **Sext^o**
cōtēpt^o sui **Septim^o** p^oferre alios sibi
Octauus. nil singulariter agere. **No**

nia facere vsq; ad interrogationem
Decimus non eē facilis ad ridendū.
vndecim' pauca et rōnabilia loq; Du
odecim' statu et hūcū humilitatem
pretēdere Sequit' **Nic** Teni bñdi
ctionē dabit legislator. Hoc ē chriſt'
lator legis euāgelice. q; dat benedicti
onē sue grē lugentibus p remissione
culpe commisse et p dilatiōe celestis
glē **Nic**. Voluit ei dñs nos pugna
re i hac valle lachrymarū p tētationū
isultatiōes. vt p suā grāz a pctis abr
soluti. i. benedicti. fieret in nobis qd
sbditur **Ni**. Libūt de xute i xutem
Isemp pficiendo in augmēto grē. do
nec perueniant ad statūz visōis brē.
Aug. chrs enī qui ē dei virtus iter
ceteras dat nobis quattuor virtutes
agēde vite nostre in hac valle lachry
marū que a multis describunt. videlz
pudētia. qua dimoscām' inter bonūz
et malū **Iusticia**: qua sua cuiq; tribuit
mus nemī quicq; debentes: s; omēs
diligētes **Temperātia** qua libidines
refrenamus. **Fortitudine** qua omia
molesta toleramus **Ab his virtutib'**
imus ad illā diuine visionis pteplati
onem **Vnde subdit' Ni**. **L** videbitur
de' deoz **Chriſt'** rex scōz omniū q; di
cunt dñi picipatione **Lin syon**. i. cer
lesti. de qua dicit ad hebreos. xij. **Ac**
cessistis ad syon montē. et citatem dei
viuētis hirlm celestē. et multoz milū
angeloz frequentiam **Dier**. Quanta
leticia: quāta felicitas est ire de virtu
te i virtutē. et hoc ipm habere pmiū
vt chriſtū habere mereamur **Nā** deū
videre: infinita corona est **Ni**. Conse
quent' ponit deprecatio p auxilio di
uino impetrādo ad hāc beatitudinez
consequēdaz. vñ psalmista i persona
fidelium dicit **O** ne deus xutū. i. an
geloz vt frequenter dictū ē **L** exaudi
orōem meā **I** pducendo nos ad etnā
beatitudinē **Lauribus** pcipe. **I** onē do

perfectā orōez meā exaudiat **Olde**
iacob. i. chriſtianoz qui p vicia pu
gnāt et ipa supplāt **O** rotoz nri
p isultus demonū **L** aspice deus **I** acce
ptādo preces nostras **L** et respice i fa
ciem chri tui **I** **Hug** Hoc vtilit le
gitur ad lram. et intelligit de chro ho
mine. ac si dicat. **R**espice chrm hoiez
factū: consputum: flagellatū: crucifixū.
mortuū. et ppter ipm exaudi orōem
meā et miserere nri **P**ropter qd di
cit beatus **Bernard'** **S**ecurū hēs acces
sum **O** hō ad deū. hēs ei filius. an pa
trē et āte filiū hēs mīez **F**ilius osten
dit patri latus et vulnera. mī oit fi
lio pct' et ybera **N**ulla pōt eē r pul
sa. vbi tot cōcurrunt charitatis insi
gnia **Q**uare at fidelis popul' i tātūz
desiderat puenire ad domū celestem.
ostendit causāz dicens **Nic** **Q**uia me
lior ē dies vna in atrijs tuis. i. cele
stibus palatijs **L** sup milia. **I** scz bonoz
rū dierū qui possūt haberi i presēti
vita **Nic**. Si posset fieri vt aliq; eēt
vna die i rēgno celoz et postea pēpiti
taret recte diceret **M**elior ē dies vna
in atrijs tuis sup milia. **I**n regno cer
loz semper lux ē: nō habens noctem
neq; tenebras. et ideo. **Ni** **Q** legi
abiectus eē. i. i hūilitate viuere. sine
qua ad illā beatitudinē nō pōt puer
niri fm dictū saluatoris. **Luce**: xvij.
Quicūq; nō fuerit effect' puul'. i. hu
milis vt puer: nō intrabit in regnum
celoz **L** i domo dei mei. i. i ecclia mili
tāte q; ē dom' dei inferior. sic ecclia triū
phans est dom' dei superior **L** magis q;
habitare i tabernaculis peccatoz. i. i
i glā et i excellētis supboz: q; supbia
includit in omni pctō mōrli. p quod
hō strahit se a debita obediētia dei.
L **Las**. **O** abiectio illa pulcra **O**
sublimitas ista fedissima. **I**psa abie
ctio est illa conuallis lachrymarum
superius dicta: pallatijs omnibus

Psalmus lxxiii

superior sine dubitatione, ubi etiam ad te-
pus plagis. in tñ sine fine gaudetur.
Causa reddit quare domus dñi pl^{us}
debeat diligi q̄ tabernacula peccato-
rum. cum s̄bit **Q**uia miam et verita-
te. i. iusticia diligit de. **Au.** Miaz
diligit qui i pmo sbuenit. veritate di-
ligit vt credeti det qd p̄misit. **Cas.**
In eccia ipi p̄mū mīa ē. q. de pccori-
bus efficit iustos. Et veritate quaz il-
lis p̄misit. p̄mij non negabit. **Uñ** sub-
dit **gr̄az**. vt peccatores cōuertatur
ad verā vitā in p̄nti. de q̄ dicit **Apost.**
Gr̄a dei suz id qd suz. **Lz** gloriam. **Iñ**
futuro. **dabit dñs**. **I**vere humilib^{us} vt
diuino munere iustificati. āgeloz me-
reatur esse consortes. **Me.** **Uñ** puer.
.xxix. Humilem spū suscipiet gloria
Et Jacobi. iij. dñ. hūilib^{us} dat gratiaz
Cass. **Q**ue nos p̄parat adiuuat. cor-
roborat. et coronat. **Et ideo** **Q**o p̄u-
bit bonis. **I**gre in p̄nti. et glorie i futu-
ro. **Leos** qui ābulant i innocētia. **I**icz
frequentē p̄uinent bonis t̄p̄alib^{us} i pre-
senti. **Hug.** **B**ñs **Bernard^{us}** addit.
Nec eos dñe. qui ābulant in peniten-
tia. **I**n translatione hebraica hoc me-
lius habetur: videlz: qui **Die**. ambu-
lāt i perfectiōe. **I**nnocētia ei nō pōt
ēē perfecta virt^{us}. qm̄ q̄ innocens ē nisi
habuerit prudentia. nō ē p̄fecte cōsū-
mateq; virtutis. **P**ropterea dñi i euā^{gelio}
Estote prudentes sicut serpētes. et sim-
plices sicut columbe. **Cass.** **E**t q̄ p̄s-
tor bona explicare non potuit q̄ san-
ctus anim^{us} sentiebat. **I**deo sub āmira-
tiōe concludit dicens. **Ldñe** **xtutuz**. **I**q̄
tāta facis que dici n̄ possūt. **Lbñs** hō
q̄ sperat i te. **I** **Die**. et non in t̄renis
sed in celestibus bonis. **I**lle sperat i
dño q̄ consciētiam non hz peccator.
q̄ oculos liberos ad celos leuat. **Cas.**
Cui^{us} spes i dño iugit perseverat. **Mi-**
rabilis psalm^{us}. et tñ mundana suauita-
te iocundior. q̄ sic nobis eccie torcula

ria fecit aio dulcescere. vt optabilius
habeam^{us} tali fasce depmi q̄ huius se-
culi s̄limitatibus subleuari. **Aug.**
Licz ei nūc puniris i egestate. i tribu-
latiōe. i cōualle ploratiōis. i aduersi-
tatum pressura. in t̄tationib^{us}. erit tar-
men postea bonū tuū qd desideres:
scz requies. eternitas. immortalitas. im-
passibilitas. et iocunditas etna. **Col.**
Ad hāc etne felicitatis b̄tudinē to-
ta mētis deuotiōe aspirātes benignū
petim^{us} saluātorem. vt quemadmodū
seh̄sus n̄os dulcedo p̄ntis lectiōis
afficit. ita iugiter maneat in nob^{is} gr̄a:
quā ip̄e miserat^{us} infudit iesus ch̄st^{us}
dominus noster qui ē benedictus in
secula seculor^{um}. **Amen.**

Benedixisti do.
mine terrā. **Titul^{us}** **I**n hūc
finem filijs chore psalmus
dauid. **Cass.** **I**ste ē. iij. ps. cori: qui a-
gūt d̄ p̄ aduentu ch̄ri. **Hug.** **E**t cā-
tatur filijs chore. i. filijs passiōis ch̄ri-
sti qui in caluaria crucifixus est. **Cho-**
re enim calu^{aria} vel caluaria interpret^{atur}.
vt supra i p̄cedenti psalmo dictum est.
Et h̄ hic psalmus agat de ch̄sti in-
carnatiōe: tamen competenter intitu-
latur de eius passiōe in hoc q̄ cantat^{ur}
filijs chore. quia tota ch̄sti vita fuit
passio. et incepit a natiuitate ei^{us}. **Uñ**
de eo tempore quādo recitat ecclesia
passionem ch̄sti. tunc in hymno p̄a-
ge lingua incipit a natiuitate dicens.
Uagit infans inter arta posite p̄sele-
pia. **P**ater enim titulus **I**ntentione
monet nos per fidez accedere ad ch̄i-
stum vt eius benedictionem habere
mereamur. **Cass.** **P**reuidens itaq;
psalmista futura miracula tāquāz de
preterito. **Hug.** ablationem iniqui-
tatis a plebe dei per benedictionem
Bicarnatiōis ch̄i declarat dicens.
Benedixisti dñe trā tuā. **I**videlz

populum tuum vel genus humanum
carnē assumēdo. et per hoc **L**auertisti
captiuitatē **Jacob** .i. peccatū origi-
nale a populo christiano qd genus
hūanū tenebatur a diabolo captiū.
Et bene dicit iacob: q interptat sup
plātis. q nō oēs accipiūt grām istaz.
nisi q in baptismo renati supplantant
aduersariū: abrenunciātes diabolo: et
omnib' pompis ei' **D**e quib' **I**bditur
Remissi iniquitatē plebis tue **I**vi
delz christiane ppter quā fuerat capti-
ua **L**operuisti oīa peccata eor' **I**i aqz
baptismi ne videātur a deo ad puniē-
dū. neqz ab hoīe ad unīdū. neqz a de-
mone ad accusādū **M**itigasti omēm
irā tuā **I**soluēdo peccata nra **L**auerti-
sti ab ira indignatiōis tue **M**itigasti
latatio pene signū ē mitigatiōis ire.
Nec omīa dicunt de futuro spū pro-
phetie **C**ōsequēt ponit depcācio p
liberatiōe spūali q fienda erat p chri-
stum cū dicit **C**onuertere nos deus
salutaris noster **I**ad te clariū cogno-
scendū et pfectiū amādū: qd factū
ē per doctrināz christi qui figuras et
obscuritates veteris testamēti expla-
nauit: et rigorez eius tēperauit **P**ro-
pter qd vocatur lex amoris **L**et auer-
te irā tuā a nobis **I**qd factū est per
christi satisfactiōē **E**t qz ei ad illā ho-
raz oēs quātuncūqz iusti descendes-
bāt ad infernū. et sic ira dei non erat
totaliter auersa **H**u. **I**ste versus cā-
tatur in cōpletorio in pūcipio. ad no-
tandū et petendū plenā conuersionē
ad deum que erit in patria. vbi pple-
ta erūt oīa vbi motus animi i deū cō-
uertent **N**odo ei corpus qd corrup-
ti' aggrauat aīam: ne oīno possit ad
deum pueri **E**lī **A**p' ad rōnos. vij.
dicit **Q**uideo aliā lege i membris me-
is repugnantem legi mētis mee et ca-
ptiuitatē me i lege peccati. **P**ropt' qd
ipe cupiēs ē in totū corp' suū cōuer-
ti

ad dominū: consequēt elamabat di-
cens **I**nfelix ego homo. qd me libera-
bit de corpe mortis huius? grā dei p
iēm christū dominū nrz **S**ciēs itaqz
ppheta deum misericordem sibiungit
Nūquid in eternū irasceris nobis
Iquasi diceret **N**equaqz cū parcere et
misereri sit tibi ppriū. qd dicit **A**bacuc
iij. **C**ū iratus fueris mīe recordaber-
is **M**i. **L**aut extends iram tuā a ge-
neratiōe i generatiōem .i. in sibi suc-
cedentibus. quasi diceret: nō. q aduē-
tus christi fuit pmissus infra certum
tēs. vt hī **Danielis** ix. per hebdoma-
das. lxxij. ab eo pdictas **Q**uētu con-
uersus **I**ad nos per benedictaz tuaz
incarnationē **L**uificabis nos **I**p tu
am grāz **E**nde **I**o. i. **G**ra et veritas
per iesūz chīm facta ē **L** et plebs tua le-
tabit' i te. **C**ass. que ifeliciter gaude-
bat in se: **M**it' qz totū. **A**ug. gaudiūz
nostrū deus ē: qui vult securus gau-
dere: in illo gaudeat q nō pōt perire.
Quid ei fies mei gaudere vultis in
argento. aut argētū perit: aut tu: aut
nemo. qd prius? verūtn illud pstat q
vtrūqz periturū ē: et tu et argentū
Noli ergo gaudere in istis. s. gaude
in illa luce que nō hz occasū **S**equit'
Qūde nob dñe mīaz tuā **M**it. **m**it-
tēdo filiū tuū ad liberationē nrām **L**
et salutare tuū da nobis **I**. s. dñz chīm
quē **I**sa. puidēs futurū dixit. ix. caplo.
Fili' dat' ē nob et vocabit' nomē ei'
amirabilis. etc. chīz g tuū da nob **I**n
illo enī ē mīa tua **C**ōsequēt ps. pñun-
ciat incarnationē filiū dei spū pphetic:
di. **A**ug **A**udīa **A**urib' cordis **L**qd
loqē i me dñs de' **I**. i. q inspiret cor-
di meo p spm ppheticū **M**i. **E**t qd il-
lud sit: pñr declarat dicens **L**qm loqē
pacē in plebē suā **I**q chīo nato āgeli
statī cātauef' **G**lā i altissimis do. et i
tra par hoīb' bōe volūtatis **L**u. ij. et
dic i plebē suā qntū ad pplz israel cō

Psalms lxxiiij

1924

par osculate sunt. **I**q̄ christ⁹ i sua pas
 sione satisfecit p nobis p viā iusticie
 quam iusticiā par statim fuit oscula
 ta. q̄ p suū sāguinem pacificauit ea q̄
 sunt in celis ⁊ in tris. **C**ollof. i. **D**eū
 declarat modum natiuitatis christi q̄
 natus ē de virgīe. **U**nde dicit **U**
 rris. i. **ch**ris. qui dicit d seipō **Jo. iij.**
Ego sum via. veritas. et vita. **D**e tra
 cta ē. i. **d**e vrgie **M**aria: que tra voca
 tur **Isai. xlv.** **A**piat tra ⁊ germine sal
 uatore. **I**lla ei q̄ oriunt de tra. nō o
 riunt de commixtōe maris ⁊ femine
Sic beata vgo concepit et peperit sine
 virili consortio. **E**t prop̄ hoc de isto
 conceptu ⁊ ortu p̄dixit **Isaias. liij.** **A**
 scendet sicut virgultum coram coet
 sicut radix de terra sitienti. i. **d**e vrgie
 non fecundata semie virili. **I**usticia
 de celo p̄spexit. i. i. pater iust⁹ vel to
 ta trinitas disposuit vt dei filius car
 nem acciperet de vrgie. vt sic per viā iu
 sticie homo verus satisfaceret. sic pri
 mus hō deū offendit. **C**ass. **D**ozalit
 veritas de terra orit. qñ peccatoris
 confessio accusātis seipm deo offert
Et iusticia de celo p̄spexit. qñ ei dat
 remissio peccator. qd in illo publica
 no actū ē. **N**ā q̄ veritatem humiliter
 de se confessus ē: dicens. **P**ropitius
 esto mhi pccor: iusticia s̄ ipm p̄spe
 xit. q̄ descēdit iustificat i domū suam
M. **D**einde oñdit de qua p̄tute vgo
 btā fuit fecūdata cū dicit **E**ter dñs
 dabit benignitatē. i. s. gfe sue plenitu
 dinē. n̄ solū ad s̄cificationē mēis vir
 gis: s̄ ec̄ qñtū ad fecūditatē v̄tris. **L**
 tra n̄ra. i. s. btā vgo itemerata. **L** dabit
 frēm suū. i. s. bñdēm dñz n̄z: ipa p̄ma
 nēte icorrupta vrgie: tā i p̄u q̄ p̄ p̄u
Deū p̄ ortū ch̄i agit de ei p̄cursor
 re cū dicit **I**usticia ante eum ambu
 labit. **I**id ē **I**ohānes baptista: qui di
 cit iusticia. eo q̄ ad p̄nīaz p̄dicauit. p
 quam fit iusticia de offensis cōmissis.

propter quod dicit saluator **Mathei. xxi:**
Venit ad vos Johannes i via iusticie.
Et quia ipse **Johannes** si solus iusticia pnie
 pdicauit: sed et pmo ea tenuit p aspe/
 ritate vestit: et in peccata vicia: fm q
 dicit. **Mat. xxi.** Ideo sedit **Lz** ponet
 in via **J. s. pnie** **gressus suos** **Lz** vt fco
 ostendat i seipo. quod alijs pdicabat
 pbo: sicut de chro dicit **Act. i.** **Cepit**
Jesus facere et docere **Col.** **Cogitemus**
 dilectissimi qd sint incomphensibilia in
 nro saluatore viscera pietatis. vt de
 summis celoz descēdēs ad hūani ge/
 neris saluationē dignatus ē oīm fci
 seruus. qui per exēplum sue hūilita/
 tis ac pnie docuit nos ad regna celo/
 rum peruenire. **Ipius** igit documēta
 nostris inscribam? mētibus ac miam
 ei? mēoria crebro reuoluētēs exerce/
 am? nosmet ipsos digna cōuersatione
 in opib? iusticie. extingnamus fletib?
 et dignis pnie fructibus culpas quas
 fecim? quatenus tpa ad indulgētiā
 nobis idulta sic expendere valeamus.
 vt ei? vestigia sequētes. qd pro nob na/
 sci et mori voluit: ipi conregnare me/
 reamur cum patre et spūs sancto. cui ē
 honor et gloria in secula seculoz **Am.**

Declina domi

Ine aure tuā **Tant.** **Oratio**
David. **Psalmus** iste
 voces continet mediatoris christi do/
 mini qui hic orat. **Glo.** p nobis. vt
 sacerdos nfr: orat i nobis vt caput no/
 strū. orat a nobis vt deus noster **In**
 tētio psalmiste ē nos monē ad orōez
Ma. **Pōt** etiā exponi vt sit orō cui?
 libz fidelis positi i afflictioe spūs per/
 tētatiōes: demonis instrumētū. **Pri**
 mo igitur allegās suā indigentia ait:
Declina dñe aurem tuam **Ma.**
Quia petentium vota agnoscis
Lz exaudi me **Lz** vt mea desideria com/
 plectat **Causa** sue petitiōis allegat: di

cens **Quoniam** inops **I** tuo indigens
 auxilio **Lz** paup **I** a me nihil boni hñs
Sum ego **E** genus enim et pauper
 di est. quisqz meruerit mundi isti? per/
 neritate vacuari. **Aug.** **Qui** eniz nō
 superbe sapiunt. in deo pauperes sūt.
 quibus deus inclinat aurē suā **Mo**/
 rūt enim spem suā non esse in auro et
 argento. neqz in illis rebus quib? ho/
 mines ad tempus circumfluere viden/
 tur **Discite** ergo esse inopes et paupe/
 res siue habetis aliquid i isto seculo.
 siue qui nō habetis **Ma** et hominem
 mendicum inuenis superbū. et ho/
 minē habentem diuitias inuenis cō/
 fitētem. **Et** habētibus aliquam sub/
 stantiam huius seculi. et nō habenti/
 bus interior inspector ē deus: ibi ap/
 pendit: ibi examinat. **Elidete** qd meri/
 tum quo exaudietur i eo posuit. vt di/
 ceret quoniam inops et pauper sum
 ego. **Si** nō fueris pauper nō exaudi/
 eris **Quicquid** ē circa te vel in te vn/
 de possis presumere: abijce aba te.
Tota presumptio tua: deus sit **Qu**
 stodi animā meam **I** a laqueis diabo/
 li **Quoniam** sanctus sum **Non** per me.
 sed per te sanctificatus sum i baptismo
 vbi a te me sanctificāte: accepi remis/
 sionē peccatorum. **Non** est ista super/
 bia elati dicendo: quoniam sanctus suz.
 sed confessio non ingrati **Si** enim di/
 xeris te ex te sanctū superbus es.
Rursus fidelis in christo et membz
 christi si te dixeris non esse sanctū:
 ingratus es. **Dic** deo tuo sanctus sū:
 quia sanctificasti me: quia accepi. non
 quia habui: qz quia tu dedisti. non qz
 merui. **Saluuz** me fac seruū tuum de/
 us meus sperantem in te. **E** ecce ille
 sanctus non est superbus. quia sperat
 in dominum. **M**iserere mei do/
 mine quoniam ad te clamaui tota die.
Id est: toto tempore vite mee.
Cast. **Semper** supplicare nos decet

Psalmus lxxxv

qui frequenti culpa delinquim? **Da-**
gna quidē voce ille clamat ad dñm. q̄
 quis lingua taceat. bonis tñ opibus
 pseuerāter exclamat. Uerifica aīaz ser-
ui tui. **Die** a tribulatiōib⁹ pñtib⁹
 meaz. Qm̄ ad te dñe aīam meā leua-
ui. **Hi.** per deuotam orōez: que fm̄
 Damascenū: est eleuatio mētis i deū.
An. Ammonemur ei cor nostz leua
 re in deuz ne putrescat i terra. **Et vñ**
 inquis hoc possū? qui funes? que ma
 chine vel scale? **Audi.** grad⁹ affectus
 sunt: iter tuū voluntas tua ē. **Amādo**
 ascendis. negligēdo descēdis. **Grans**
 in terrā: in celo es si diligas deū. **Nō**
 enim sic leuatur cor quō leuat corp⁹.
Corp⁹ vt lenet mutat locum. **Cor** vt
 lenetur voluntatē mutat. **Quocūq;**
 ei conuerterit se cor iusti in terrenis
 rebus amaritudinē inuenit. ⁊ vnde
 dulcescat non hz: nisi se leuet ad deū.
Qm̄ tu dñe suauis. **Cass** q̄ p̄ ama
 ritudinē huius mūdi dulcis es ad te
 recurrentib⁹. ⁊ mitis. **q̄** diu suffices
 peccatores. **⁊ multe mie.** **i. i.** copios⁹
 es in mīa. **omib⁹** inuocātibus te.
Die. **Qm̄** his qui te puro corde ino
 cāt. mitem te prebes: copiosaz mīam
 eis idulges. **aurib⁹** p̄cipe dñe orōez
 meā. **Me.** loquit de deo ad modum
 homis: qui inclināt aurez suā ad illū
 qd̄ vult audire. ⁊ intēde vocē dep̄ca
 tiōis mee. **Idādo** mihi effectum orōis
 mee. **Aug.** Oratio tua ad deū. locutio
 est. **Qñ** legis. dō tibi loquit. **Quando**
 oras: deo loqueris. **Quādo** vanas no
 xias et sup̄fluas in orōe intermiscēs
 cogitationes: iniuria est eius cū quo
 loqui inceperas. **Sz** quid? **Desp̄ndū**
 ē q̄ de genere hūano: ⁊ dicendū iā ad
 dñationem pertinere oēm hominez
 cui surrepserit aliqua cogitatio orāti.
 ⁊ interruperit orōem ipsius. **Si** hoc
 dixerimus fratres: que spes remanet
 nō video. **Putā** dicere deum. **Quoti**

enscūq; ante me stetitisti tantavana
 et superflua cogitasti: ⁊ vix mihi stabi
 lem et fixam orōem fecisti: responde.
Tu autem domine suauis es et mitis
 tolerās me. **Ex** egritudine desilio. cu
 ra me et stabo. da vires firmas ⁊ fir
 mus ero. **R**espondeat deus et dicat.
Si vis vt p̄cipiāz figā i aurib⁹ meis
 orōez meas: p̄cipe ⁊ fige i corde tuo
 legem meam. **Sequit.** **In** die tribu
 lationis mee. **i. i.** in toto tempore hui
 us vite que plēa ē miserijs. **clamau**
ad te. **Aug.** Et hoc secure fecit. **q̄** a
 multotiens. **Ex** audisti me. **q̄** es adiu
 tor in tribulatiōibus. **Et** bene potes
 me inuādo exaudire. quia. **Nō** ē si
 milis tui in dñs domine: ⁊ non ē f̄m̄
 pera tua. **Die.** **Nō** reperit i simi
 cris gētium qui sic possit vt tu ope
 rari. **Die.** **Sequit.** p̄phetia de cōser
 sione gentium. **O**mnēs gentes quas
 cūq; fecisti. **i. i.** multi ex omnib⁹ gen
 tibus per figuram hyp̄bole. **Aug.** **L**
 venient. **per** fidem. **⁊** adorabūt corā
 te domine ⁊ gloriificabūt. **i. i.** gloriosum
 p̄dicabunt. **nomē** tuū. **videlz** chriā
 num. **Qm̄** magnus es tu. **in** potētia
 ⁊ faciens mirabilia. **in** actū q̄ nō
 pōt operari. **Cass.** **Quis** enim v̄tpe ce
 lum terrāq; vel oīa que i eis sūt mo
 mētanea ponit eeleritate pficere: aut
 eorum existēcias p̄tinē? **Tu** es dō so
 lus. **qui** hec omīa facis. **Hi.** **Allega**
 tiōibus p̄ exauditiōe petitiōis sue
 decursis: consequent⁹ format petitiō
 nē suam dicens. **D**educ me dñe i via
 tua. **i. i.** fidei et mor⁹ siue mādator⁹ tu
 or. **⁊** ingrediar i veritate tua. **i. i.** ve
 ritate vite a te tradita in lege. q̄ alit
 ingredi nō possem: nisi p̄ te ductorē.
Aug. **Quomodo** deducit semp mo
 nendo: semper donādo tibi manum
 tuā. **i. i.** auxiliū tuū. **Aug.** **L**lectetur cor
 meū. **i. i.** te ductorez dum spe p̄gustat
 pernitatem. **Sz** q̄ dum adhuc ē hō

in hac vita cadere pōt. Ido addit ut
timeat nomē tuū. dū cogitat discreti
onē iudicij futuri: ubi nomē eius ēit
admirabile. de q̄ Isai. xix. dicit. Ecce
nomē domi vēit de longinq: ardens
furor eius: et grauis ad portādū. Ex ti
more at sequit cōfessio peccatorū. Un
sedit. Conitebor tibi dñe de me. Ioia
pctā tua. Li toto corde meo. Quatu
or sūt ptes cordis. s. imaginatio siue co
gitatio: memoria: intelligentia: volun/
tas. Et his oib' p'ib' cōtēdū ē. Pec
cator ei p'fiteri debz pctā ex cogitatio
ne: vt. s. p'meditat' accedat ad cōfessio
nē: iuxta illd' Isai. xxxviii. Recogita
bo tibi omēs ānos meos i amaritu/
dine aīe mee. Itē ex memoria: vt que
p'cogitauerit nō obliuiscat i cōfessioe.
Itē ex intelligentia: vt intelligat mar
gnitudinē et abominationē peccatorū.
Itē confiteri debz ex voluntate. s. satis
faciendi et amplius nō faciēdi peccatū.
Las. Sicq; ex toto corde cōfitef: q̄
se ad domini vniuersa mētis integri
tate trāstulerit. Addiditq; Et glori
feco nomē tuū in eternū. hoc signi
ficat: videlz q̄ laudes domini int' scōs
eius iugiter p'sonabit. dū in illa beati
tudine p'mia p'missa p'ceperit. Causam
vero dicte laudatiōis s'biūgit: dicens
Qm̄ mia tua magna ē sup me. Hāc
miam declarat cū dicit. Et eripuisti a
nimā meā ex inferno inferni. Infer
nū vero nō irrationabiliter forsitan
arbitramur eē s' teris: cū in veteri
testamēto de Dathan et Abyron lega
tur. Apuit se terra et deglutiuit eos. et
vini descenderūt ad inferos. Sz quo
itinere illuc aīe trāsserant: qm̄ in au
doutate dīna nō legūt: habem' incertu
m. Infernū h're inferiorē partē. lo
cus euāgelij testat: q̄ dicit impiū diui
tē in flāmis constitutum leuasse ocu
los suos. et Lazarū vidisse in sinu A
brae. Sz l'vtriq; esse apud inferos vi

derent: p' meritoz tamē discretionē
superiorē locū sanctis inferiorē vero
peccatorib' doctor Aug. estimat de/
putanduz. Unde nūc grās agēs fide
lis populus dicit: aīam suā liberataz
ab inferno inferiori. Aug. i. a talibus
peccatis per que posset deduci ad tor
menta inferni inferioris. non in quo
iam erat: sed futur' fuerat nisi dei grā
eū liberassz. Sequitur vox capitis no
stri: p' parte humanitatis assumpte ex
ponētis suā passionē et resurrectionē
nē. Un. De. Pater. Linqui. Iudei
insurrexerūt super me. i. s. me: accu
santes me falsis testibus. Et synago
ga potentium. i. congregatio princi
pū: sacerdotum et phariseorū. Quēsie
runt. Volosis concilijs. Aīam meā.
vt interficerent me. Et nō p'pulerūt
te in conspectu suo. vt timerent me
innocētem occidere. Et tu domine de
us miserator. In actu. et misericors.
in natura. patiens. peccatores diu ex
pectās ad penitētiā. et multe mie.
q̄ multus es ad ignoscēdū. et verax.
si p'missis. Respice i me et miserere
mei: da imperiū puero tuo. i. da iu
diciū filio tuo. Unde Johā. v. dicit.
Pater nō iudicat quēq;: s; oē iudici
um dedit filio. Et saluū fac filiū ancille
tue. i. b'tē. Marie educēdo me ab in
feris. Hac meū signūz i bono. i. vt
mea resurrectio sit signū fidelū meo
rū. Et bene dicit. Lmecz. q̄ filius vt
deus suscitauit carnē suā cū patre. Et
hec mihi facias. vt videāt qui odert
me. scilicet iudei. Et confundantur.
Vel hic p' emendationē. vel i futu
ro per dānationē. qm̄ tu dñe. Pater
adiuisti me. in passiōe. et consola
tus es me. in resurrectione. Un. Do
raliter. xō. Da imperiū puero tuo.
i. da mihi potestātē deuincendi passi
ones animi mei: et tentatiōes inimici.
Et saluū fac filiū ancille tue. Un. i.

Psalmus lxxxvi

eccle catholice in qua renatus suz ex
aqua ⁊ spū sancto **H**ac mecu signū ī
bono. **V**t cū factis tuis appareā in re
surrectiōe īmōlis. **V**t videāt q̄ ode
rūt me. **V**idelz maligni tā dōdes q̄
hoīes. **L** ⁊ p̄fūdant. **Au.** In iudicio
cōfūdēt p̄niciose q̄ modō nolūt cō
fundi salubriter. **C**onfundētur ei qñ
dicāt. **H**i sunt q̄s aliqñ habuim⁹ ī de
risu ⁊ ī similitudinē īproperij. **N**os
īnsensati vitā illōz estimabam⁹ īsanā.
Ecce quō cōputati sūt int̄ filios dei.
Quid nobis p̄fuit superbia n̄ra. aut
diuitiaz iactātia quid cōtulit nobis?
Transierit oia illa tōz vmbra. **A**diciat
q̄l. qm̄ tu dñe adiunxisti me. **I** certā
mine tā demonū q̄ tribulationū. **A**d
īnuat quādo virtutē p̄stat resistendi
tētationibus aut patiendi aduersa. **L**
⁊ consolatur es me. **I**n miseria hui⁹ se
culi: qd̄ est regio mortuoz: in qua est
labor: dolor: timor: tribulatio: tētatio:
gemitus: suspiriū. **H**ic falsi felices sūt:
veri infelices. q̄ falsa felicitas v̄da mi
seria ē. **Q**ui nō se agnoscit in vera mi
seria esse: erit etiā in vera felicitate. et
tamē nūc q̄ miser es: audi dominum
dicentē. **B**eati lugentes. **N**ihil taz cō
iunctū miserie q̄ beatitudo. **B**eati ei
sunt in spe: lugentes in re. q̄ adhuc ī
tribulationibus istis: in pegrinatiōe
ista: ī morte ista: miseria istas patit̄
tur. **C**ontristat⁹ ē beat⁹ **C**yprian⁹ ⁊ ce
teri martyres in passione: mō cōsola
ti sūt in corona. **D**ñs ei noster iesus
ch̄s adhuc īterpellat p̄ nobis. **O**ēs
martyres q̄ cū illo sūt īterpellāt p̄ no
bis. **N**ō trāsierit īterpellationes ip̄orū
nisi cū trāsierit gemitus noster. ⁊ cū
trāsierit gemitus noster: oēs ī vna vo
ce. in vno populo: in vna patria milia
milii cōiuncta psallentibus angelis:
choris celestium potestatz in vna ci
uitate viuētū erūt. **N**ullus ibi gemit
nec suspirat: neq̄ eget: ā laborat: vel

morit̄ in pace sēpiterna ibi p̄fruiamur.
Cessat opa mic. q̄ ibi nulla miseria ī
uēit. nec op⁹ erit ibi arādis: seminādis:
cōquēdis. vel texēdis. **N**ihil horū: neq̄
aliqua nēitas ibi erit. **E**t vbi nēitas si
erit neq̄ miseria vel indigentia ibi
opa necessitatis ⁊ miserie non erunt.
Quid ibi erit negociū vel actio n̄ra?
Nunq̄d amor noster. **L**ass. erit oci
osus. **N**equaq̄: sed erit quod dicit in
alio ps̄. **B**eati qui habitant in domo
tua dñe. in secula seculorū laudabunt
te. **H**ec erit actio n̄ra laus dei. **A**mas
ibi et laudas deū. hoc erit ibi negoci
um tuū. nō desines ip̄m amare. quia
pulcritudo eius insatiabilis ē. **E**t nō
desines eū laudare. q̄ semper esurico
eū. **N**ā d̄ sapiētia dictū ē. **Q**ui te edūt
adhuc esurient. **H**ec dulcedo erit inel
fabilis. **I**nteriz qd̄ petit a nobis de⁹
nisi fidem non fictam: spem firmā cha
ritatē purā. **A**mbulet ergo q̄s iua
ferat patienter tētationes et molesti
as seculi. suscipiatq̄ in hac valle mise
rie consolatiōes dñi n̄ri iesu ch̄s q̄
ē bñdict⁹ ī secula seculorū. **A**mē.

Hondamēta.

eius. **T**itulus. **F**ilijs cho
re ps̄. cānci. **L**ass. **F**ilij
choze fideles signāt christianos q̄
p̄pheta citatē dei. i. eccia ⁊ p̄dicat. **H**u
f̄m duos sūt ei⁹ dē. **P**rimo f̄m sta
tū q̄ militat in terris. a q̄ dī ps̄. q̄ ip̄
senti statu eccia opat̄. **E**t f̄m futurū
statum: a q̄ dī cāticum. q̄ eccia trium
phās cāncis et laudib⁹ dei delectat̄.
Blo **I**ntentione nos ad amorē mo
net celestis hierusalem. **H**ic. **D**e ma
teria hui⁹ ps̄almi dicūt aliq̄ hebrei q̄
loquitur de ciuitate hierusalem quā
edificauit salomon cā claudendo tri
plici muro: ⁊ de templo qd̄ edificauit
ibi valde nobiliter ⁊ sumptuose. **p̄**
iij. reg. ⁊. ij. palip. s̄ hoc nō videt pos

se stare. q. cum dicitur infra Gloriosa dicta
sunt de te. ciuitas dei In hebreo habet
Cela. q. d. perpetuitate significat a parte
p. ppter q. d. Dic. addit semp: q. d. e. o/
mni in translatione coi Ciuitas et
templu q. d. edificauit salomon no du
rauit in ppetuu. sed solu cccxx. annis
fm hebreos. et tuc nabogo donosor ci
uitate et tēplū destruxit vt h. iij. re.
ultimo: Sācti enim doctores nostri
Hieronymus Aug. et Cassiodorus: dicit
q. iste ps. loquitur ad sram de myste
rio xpi et eccie vt dictū ē. Propheta
ergo plenus spūs sancto multū voluē
apud se de citate dei fastigiū eccie mi
litanis describēs ait

Fundamēta eius. i. eccie collos
cata sunt in montib. sanctis. i. i.
in christo et apostolis. Et hoc modo
Johā. loquitur in apoc. xxi. dicens Et
mur. ciuitatis habens fūdamēta. xij.
Et in ipis. xij. noia. xij. apostolor. et
agni. colligit dñs portas syon. Por
te syon. i. eccie q. d. hīc speculat p. fi
dem. dicunt illa p. que sit ingressus ad
ecciaz militatē. i. exorcismus. cathecis
mus et baptismus. Super omia taber
nacula iacob. i. i. sup. cultum veteris le
gis. qui fuit i pluribus tabernaculis.
Primo videlz in tabernaculo facto
a dauid. ij. reg. vij. Tercio i templo sa
lomōis iij. reg. vi. Gloriosa dicta sūt
de te. In veteri testamēto vt prz in
hoc libro psalmoz et in nouo testamē
te in pluribus locis. Ciuitas dei. Ci
uitas ē ciuiū vnitas In eccia x. d. ois
bus nationibus vniunt oēs p fidē et
charitatē xpi p qd efficiunt ciues ce
lestes fm q. dicit ad ephesi. ij. Jā nō
estis hospites et aduēsi. s. estis ciues
sanctor. et domestici dei. Cōsequēter
describit ciuiū multiplicatio q. facta
ē p pdicationem apostolor. Unde di
cit Memor ero raab et babilōis. sci
ētium me. Idic Raab fm hebreos et

brūz Hiero. i. trāslatiōe hebraica non
est aprium nomen illius mulieris me
reticis q. recepit nūcios Josue et ab
scōdit vt h. Josue. ij. sed ē nomē ap
pellatiū et significat supbiā. **Hug.**
Per quod intelligit popul. gētilis
superbus idolatrijs et peccatis: q. nū
cios christi. i. apostolos suscepit et pdi
cationē eor. i. cordibus suis abscondit
Per babilonem que interpretat cō
fusio. intelligunt generaliter omnes
peccatores qui in confusione peccato
rū sunt. De his g. dicit dñs p. pphē
tam. Memor ero raab et babilonis. i.
gentium et peccator. Sciētium me
Ip. fidē. q. s. consequēter p. ptes deter
minauit: dicens. Ecce alienigene. i. s.
gentes. Tyrus. i. peccatores qui sūt
in āgustia pēitētie. Sicut prius fuerit
in āgustia peccator. Nā tyrus āgu
stia interpretatur. et popul. ethyopi.
Jq. peccator. fuerat obscuritate reter
rim. hī fuerunt illic. i. in eccia dei.
Cass. De quibus refulgentiū scto
rū numerus in illa celesti patria com
pleatur. ecce gloriosa dicta sunt de te
ciuitas dei. **Hug.** que videlz gloriosa
declarat. cum subiungit dicens. Quid
syon dicit homo. **Hi.** Syon
significat ecciam. et hīc dñi casus. vt
sit sens. **Hug.** Nūquid pur. hō dicit
syon. i. psuadebit eccie. istō videlz glo
riosuz miraculuz. quod sequitur. vide
bz. et homo natus ē in ea. i. i. chrs hō
natus ē in eccia. et ipe. i. chrs. funda
uit eā. videlicet ecciam in apostolis et
credentibus. qui homo christ. ē. **Latis**
sim. i. i. deus. Hoc ei ē impossibile de
puro homine fieri. vt quis fūdat ciui
tatem et nascatur in ea. qm fūdatōr ci
uitatis prior ē ciuitate. Unde ecclesia
non potuit hoc de chro hōie credere.
nisi in chro diuinitatem p. opa mira
culor. intellexiss. Chrs enī hō nat.
ē in ea: et chrs de. fundauit eā. **Aug.**
x. ij.

Psalmus lxxxvi

Sic fundauit ciuitatem ecciam. i. qua
sp̄aliter nasceret: quōd creauit m̄ez
de qua carnaliter nasceret. **Col.** **Un**
et de beā virgine Maria pōt hic xp̄s
expōi ad litterā hoc mō. **Ann** qd sion
hu.a. beata virgo. que de sion. i. d. iu
deis exit origine: inquit dicit corde
et ore: supple hō pur⁹ ē. q̄i dicat. **Non**
dicit q̄ filius suus pur⁹ hō sit: s̄ potius
q̄ filius su⁹ benedi⁹. sit de⁹ et hō
Un de vtraq; natura eius s̄iūgit: dī.
Et hō natus ē in ea. **Ecce** hūanitas
filij eius: et nō dicit puer: s̄ hō natus
ē in ea. **Iuē** illud **Ieremi:** xxxi. **Fem**
na circumdabit virū. **Un** q̄ xp̄s ab in
stati conceptionis sue fuit in vtero ma
tris homo p̄fectus x̄tutib⁹ et sciēt ijs.
Iz nō s̄m quantitatez corpis. **Et ip̄e**
xp̄s qui ē altissim⁹ s̄m naturā diuinā.
fundauit beām virginēz eā cōfirman
do sua gratia: ita q̄ nec mortalit. nec
venialiter peccauit. **Et** bene ista sci
mus q̄ **Dominus** narrabit. **I. i. narra**
ri faciet. **Un** scripturis populor. **I. i. in**
euāgelij ad oēs populos p̄dicatis et
deriuatis. **Et** dīc: narrabit: q̄ ip̄e x̄p̄s
stus nihil scripsit: sed scribere euāge
lia euāgelistis inspirauit. **Et principū**
I. i. apostolor qui sūt principes. **hoy**
I. uidelz populor credentū. **Un** qui s̄s
apostoli. **Un** fuerūt in ea. **Un** s̄s eccia. et scri
psit xp̄i et eccie mysteriū: patz in
epistolis pauli et alior aplor. **Conse**
quenter describitur secundus status
ecclesie s̄s triumphantis. in q̄ ē laus
iugis et perennis. **Un** de dicit. **Sicut**
letatium. **Un** sicut: in hoc loco ē ex
pressiū veritatis: et nō nota similitu
dinis. **Un** q̄ plenissimum gaudium
istius mundi vir ē imago aut simili
tudo aliqua future felicitatis. **Un** di
cit ḡ. **Sicut** letatūz oīm habitatio ē
in te. **Un** quod sic legitur. **Un** tu sion: sup
na habitatio omnium beator. ē in te
sicut letantium: id ē omnes qui habi

tant in te iocundi sunt et vere letantur.
quod de eccia presenti non pōt veri
ficari. q̄ semper sunt in ea aliqui affli
cti metiticia temporali. **Un** quia hic x̄p̄s
culus de beata virgine canitur: pōt
de ip̄a dici. **Sicut** letantium omnium
habitatio ē in te sancta dei genitrix.
quia tu spes es. consolatio. refugium.
turrisq; fortissima et inexpugnabilis
omnibus qui ad te confugiunt. **Un**
cantat eccia. **Sub** tuam protectionē
confugimus. vbi infirmi acceperunt
x̄tutem: et propter hoc tibi psallim⁹
dei genitrix x̄go. **Un** **Las.** **Laudata** ē de
monstratio genere ciuitas illa fidei
lium non temporalibus bonis: sed eter
na felicitate mirabilis. **Col.** **Et** ser
mone beati **Fulgētij** episcopi. **Consi**
derem⁹ dilectissimū desiderabilem hu
ius ciuitatis felicitatem. in quantum
desiderare possibile ē. **Un** em̄z vere ē
considerare null⁹ sermo sufficet. **De**
ea enim in quodaz loco dīcūz ē. **Un**
siderate quo aufugit dolor: tristitia: et
gemitus. **Un** in hac vita beatus vi
bi nulla ē miseria. nullus dolor: nul
l⁹ tumor: nulla infirmitas. nulla discor
dia. sed cuncta consona. quia pax erit
et concordia omnium sanctor letati
um in ea: in qua regem x̄p̄m in decore
suo speculantur: cuius pulcritudo
cuius gloria et maiestas hūanūz exce
dit sensum. **Un** q̄ grandis leticia: q̄ ex
cellens sanctor gloria: cuius vnaque
facies fulgebit sicut sol. et deus erit
omnia in omnibus. **Un** quanta illis i cō
muni leticia: qualis felicitas sanctor
omniūz. qui hic dominica p̄cepta ser
uantes. et ad celestes thesauros terre
na patrimōia trāsserēt: illic inenar
rabili iocunditate letantur. **Un** presta nō
bis domine iesu christe rex eterne
q̄ hic verbis de gloria tāte felicitatis
explicare nō possumus: ibi in eterna
beatitudine te donāte cernamus. **Un**

cū patre et spiritu sancto vivis et re-
gnas deus in secula seculorū Amen.

Domine de^o.

Titul^o Canticū psal. filijs
choze In finez p melech
ad respōdēdū intellect^o eman israeli-
te. **H**u Sciendū q in psalmis illis vi-
bi in titulo apponit^r psal. significat q
ille psal. agit de opatōe: vbi at appo-
nit canticū ibi agit d spūali leticia. vbi
at vtrūq sicut hic insinuat^r q de
vtrōq agit. vnde potest de facili in-
telligi titulus iste Cuius scūs talis
ē **H**ic psalmus dirigit nos in finez. i.
chrm vt sepe dictum ē. q ad ipm ten-
dimus tōq ad finez nos pficientē. et ē
canticum ps. q hortatur nos ad ope-
randū in leticia spūali Et cantatur fi-
lijs choze. i. imitatorib⁹ passiōis chri
p melech ad respondendū Melech i
serptatur chorus Filij ergo choze. b
ē vere chrtiani debēt eē qī chorus per
latam imitationem passiōis chri res-
pondentes pcentori chro. q pms in-
cepit pati volūtarie et cū leticia s^m q
dicit petr^o. i. j. chrtus passus ē p no-
bis: exemplū vobis relinqueret se
qm vestigia eius Et hic ē intellectus
eman. i. cohēdum chri **N**ā eman frat
interpretat^r. Et addit israelite. q tales
imitat^r chrm. qui sūt israelite. i. solū
deū intētionis oculo i suis opibus p-
siderātes **N**ā israel videns deum intē-
pretat^r. Intētionē monet chrti passi-
onē imitari **N**ā **N**ā fm Aug^m. et **H**ic
ronymū materia huius psalmi ē **P**sal-
sio dñi nostri iesu chri. quā psalmista
puidit p spm pphetie. et eā scpsit i h^o
psalmo i psona chri hoīs ad p rez. di.

Domine Irōe generalis guberna-
tionis **H**ug. **D**eus Iudor **S**al-
lutis mee **I**p quē spero saluari. **C**as.
Nam qui salutis sue deum pficetur
auctorem. omnia que oportuerat dici.

plenissime ac breuiter explicauit **H**ic
magister optimus euz patrez precat^r.
nobis quēadmodū supplicare debeat
mus ostendit et addit **L**in die. i. in p-
speris **L**clamaui **J**orādo **L**et nocte. i. i
aduersitate **L**corā te **I**ntētiōe puraxt
q vtrūq tempus humanā vitā com-
plectit^r. iugiter se dñm orasse declarat.

Intret in conspectu tuo orō mea **I**
Ni. Est enim orō quasi nuncius ad
deum. cui pmo datur accessus. et secun-
do audientia. ppē qd sequitur **I**ncлина
aurez tuā ad pēm meā **I** exaudiendo
eam per effectū **C**ass. **I**nclinat at au-
rem suā dominus: cum misericors di-
gnatur audire. **C**ausam sue orōis o-
stendit dicens **Q**uia repleta ē malis
anima mea **M**alis vtrūq non suis. q
peccata nō habuisset delictis mūdi q
bus laborabat humanitas. **P**eccata
enim populi pereuntia. pius misera-
tor ad anie sue molestiā traxerat duz
omnibus condolebat. **H**ug. **L**et vi-
ta mea **C**orpalis **I**ferno appropiqua-
uit. i. morti expositus sum. q q ē in
morte ppe infernum est. **D**einde culpāt
eos qui putabant chrm mortuū fuisse
se sicut communiter alij moriūt^r di-
cens **A**stinatus sum **I**n iudeis **L**cum
descendentibus in lacum **I**p sicut re-
liquos peccatores me morti sbire ar-
bitrati sunt. et descendere in lacuz se
pulcrivel in pfundum inferni **L**hā^o
sū sicut hō sine adiutorio. i. reputas-
tus suz apud eos quasi nullū habēs
adiutorem ad liberādūz. **V**ñ dixerūt
Mat. xxvij. **A**lios saluos fecit. seipm
nō pōt saluum facere **H**z oñt q ita nō
erat sicut illi estimabant **V**nde addit
Inter mortuos liber **C**ass. **S**olus
inter mortuos liber fuit. qui ipa mor-
tis claustra confregit. **E**t licz sic essē
liber vt ppria potestate ponerem aīaz
meam et iteruz resumerem. tamē est
matus sū **S**icut vulnerati. i. flagiti-
x iij

Psalmus lxxxvii

off. qui exigentib' suis culpis occidū
tur. Unde trālatio hebraica h'z. sicut
interfecti etiā me putauerūt. **Leg.** doz
mientes in sepulcris quoz nō es me
mor amplius. **i. i. qz** vnum de malefa
ctoribus q' peccatis exigētib' a te red
duntur aliē. **Dug.** **Let.** propter hoc
lpi. videlz iudei. **de manu tua.** **i. d.**
adiutorio tuo. **repulsi sūt.** q' me sine
adiutorio tuo putauerūt. **posuerūt**
me in lacu inferiori. **Lacus** qñq' po
nitur p' torculari. sicut ibi. **Math. xxi.**
Et fodit in eo torcular. posuerūt me
in torculari crucis. et addit inferiori:
i. i. viliſſimo tormento cū latrōib'. vñ
ſedit. **in tenebroſis.** **i. i. inter malefa**
ctores pccis obscuratos. q' inter du
os latrones crucifixus ē. **Et i vmbra**
mortis. **i. i. in morte carnis.** **Mors** enī
carnis vmbra ē eterne et vere mortis.
sicut ſomnus vmbra ē huius mortis
carnalis. **Deinde oñt** q' nō tm̄ mortē
et oia tormenta ante mortem paſſus
ē. **ſi ſubiigit.** **ſup me cōfirmatus ē**
furoz tu. **Die.** q' peccata gētiū i me
ſuſcepi. **Ideirco** furozē tuū. **i. rigorez**
iuſticie quē in gētib' effuſur' eras ſu
per me vēire feciſti. **ſi ſedit.** **et om**
nes fluctus tuos. **Dug.** **i. oia toimen**
ta. **induxiſti ſup me.** **q' colaphizat:**
conſputus: ligatus: flagellatus: cru
cifix: lancea pfoſſ' ſum. **Caſſ.** **Crede**
bat ei deus induxiſſe ſup chr̄z apliſ
ſimas indignationes: quādo euz pū
lit crucifigi: mortem illam putantes
penalem. cum diſpenſationis eius glo
riam non viderunt. **Sequitur.** **Don**
ge feciſti notos meos a me. videlz
apoſtolos et diſcipulos meos: qui om
nes me relicto ſugerunt. **Dat. xxvi.** **L**
posuerūt me. videlz iudei. **abomi**
nationē ſibi. **In abominationē** chri
ſtus a iudeis tunc poſitus ē: qñ ptere
untes ſcribe et phariſei crucifixo im
putabant dicentes. **Uach.** qui deſtru

it templum dei: et in triduo illud ree
dificat. et cetera q' ſequitur. **Radie**
ſum. **i. i. iuda ad mortem.** **Dug.** **et non**
egrediebar. **i. i. non** manifeſtabaz exte
rius q' deus erā. vñ. **ſa. xlv.** vere tu
es de' abſconditus. **Latuit** enī ſi infir
mitate carnis et ſuſtinnit execrandas
iniurias: vt patiētia docēt. **Caſſ.** **Vel**
de custodia non ē ingreſſ' in qua euz
pilatus quaſi hoīez inuolidum retru
ſit. **Loculi mei** lāguerūt p' inopia. **Dug.**
niſqz legimus oculos chri' corpales
infirmatos fuiſſe: reſtat vt oculos ei'
apoſtolos intelligere debeamus: qui
i corpe eius. **i. in ecclia** tōz oculi celeſti
lumie viguerūt. **Dug.** **Hi ei** infirmati
ſunt p' inopia conſtat: et fidei: cū ſu
gerunt vt dictū ē. **Clamauit ad te do**
mine. **Dat. xxvii.** dicens. **Heli heli la**
mazabatāi. **tota die** expādi ad te ma
nus meas. **In cruce.** **Unde.** **ſa. xlv.**
Extēdi manus meas tota die ad po
pūlū incredulū. **Vel** dic' opa ſua qb'
fact' ē pū obediēs vſqz ad mortē cru
cis. **Dug.** **ſz** q' ſolis pdeſtinatis ad
eternaz vitā. et nō oibus ipſis int' q's
facta ſē eius bona opa pſuerūt. **Ide**
conſequēter adiecit. **Quid mortu**
is. **non corpe** ſed corde. **i. obſtinatis**
q's tua miracula ad vitā fidei nō mo
uerūt. **Facies** mirabilia. **i. quaſi** dicēt
Caſſ. **Lib' n' pderūt** opa tua: ſz ipſo
mirabilia tua ſē ad ſalutē: q' magna
lia tua ſb credulitate cōſpiciunt. **Dug.**
Laut medici. **i. bōi** p'dicatores q' me
dici dicunt animaz. **ſuſcitabit** mor
tuos in peccatis vel i pſidia. **et conti**
tebunt tibi. **p' fidez.** quaſi dicat. **Nō.**
q' frustra laborat exterius lingua p'
dicatoris. **niſi** interius opetur gratia
ſaluatoris. **Corpus** at' ſubditū pccis
ſepulcrū ē aīe mortue: quā nemo pōt
ad vitā brām reſuſcitare niſi ſolus
de'. etiā ad l'raz. **Caſſ.** **Si** medici pnt
beneficio artis ſalutē impendere lan

guorib? nullatenus tñ pñt mortuos
resuscitare. **Q**uid narrabit aliq? **I**
existens **I**n sepulcro videlz peccati
l'miaz tuā. **Au.** Cui mors aie iacet
sub corpis pondere. **L**z veritatē tuaz
in pdictione? **I**n. i. in cōuersione
peccati. quasi dicat **Ad. Cass.** q nemo
putat vitatē dixisse: quā videt negli
gēs pretere. **P**erditio quippe iuste
vocata est: vbi veritas nō admittit:
s; sola obstitio custodit. **I**n. **Q**uā
quid cognoscent in tenebris. **P**eccat
toz. **I**mirabilia tua. **I**miā tua p quaz
mirabilia operaris: peccatores iustifi
cādo: hoc nō cognoscit in peccatis:
q lux in tenebris lucet: **L**z tenebre eaz
nō cōprehēderūt. **L**z. **I**nūquid etiā cog
nosce? **I**usticia tua in terra obliuio
nis? **H**oc ē in corde peccatoris. **Cass.**
Sz hec oia ideo dicta sunt. ne i infer
no eius ala relinqueret. sed ei celerri
ma resurrectio pueniret. **D**einde chi
st? qui in psona capitis de sua passio
ne locutus ē quasi pcentor: hic in pso
na membroz respondet: dicens. **E**t
ego. **I**ne cū illis mortuis perirem. **L**ad
te dñe clamaui. **Q**ui potes i peccatis
mortuos suscitare. **L**z infirmos curare.
Et q ad clamorē sequitur grā q i o/
ratione impetrat: addit. **L**z mane. **I**i.
in tpe grē. **L**orō mea pueniet te. **V**erū
rū ad iudiciū. **Au.** **U**t at orō ista
serueat z exerceat: differē populo si
deli bonū: qd in etnuz dabit: **L**z mala
trāsitura crebrescūt. **I**do sequit. **U**t
qd repellis dñe orōem meam? **I**n.
Oratio enī repellit. **V**idēt. dñi differtur
dari qd petitur. **D**iffertur enī vt ardē
tius appetatur. **L**auertis faciem tuaz a
me. **L**oquitur de deo ad modū hoīs.
q hō auertit faciem ab eo. quem non
vult exaudire. **Au.** **A**uertit ei de? ab
orōibus faciez non exaudiet id qd
volunt: qñ sibi nesciunt nō expedire
quod petunt. **S**equit vox ecclie p mē

bris suis dicens. **Q**uāp suz ego. **I**esu
riens et sitiens in hac peregrinatiōe
bōaynde satiabor in patria. **L**z i labo
ribus. **E**tiam sum. **L**a iuuentute mea. **I**n.
In. s. a tpe. **A**bel. **T**ūc ei fuit iuuet?
ecclie: **L**z ex tunc fuit crebro in multis
tribulationibus. **U**nde in alio ps°. di
cit. **S**epe expugnauerūt me a iuuetu
te mea. **E**xaltatus at. **I**n diuitijs **L**z i
potētia seculari. **L**humiliatus sum. **L**a
tribulatiōe insurgente. **L**z cōturbat?
Itranquillitate amissa pacis. **Q**uia vn
de videt ecclia exaltata **L**z dñā facta. in
magis ē effecta serua principib? **L**z ty
rānis. q iā nō ē i ecclia q principib? **L**z
tyrānis eā opprimētib? se audeat op/
ponere. eo q oēs timēt diuitijs suis.
Alter. **U**t sit vox ppli pēitētis. **Cass.**
Exaltatus sū. **I**timēs in cogitatione
tpalium diuitiarū. **L**humiliatus sum. **I**n
cōfessione peccatoz. **L**z turbatus sū.
Icōsul? **D**epressione cōtritiōis. qñ illa
q male gesseram. pñie medicamento
dānaui. **O** brā pfectio q eternū tollis
opprobriū. **N**ā qdqd i reatū venerit: p
pñiam ppetuis seculis erit absolutuz.
In me. **I**i. p me: sic trāslatio hebrai
ca hz. **T**rāsierūt ire tue. **I**n. **A**u. i. casti
gatiōes quib? me purgas **L**z emēdas.
Et bene dicit: trāsiet. q qd dñs i b
seculo corripit **L**z flagellat: in ipsis ira
ei? nō manet. sed transit in reprobis:
q b nō castigant. **I**ra dñi pseuerat: sic
de talibus dī. **I**o. iij. **N**ō videbit vitā.
sed ira dei manet sup eū. **Cass.** **L**z tro
res tui. **I**de futuro iudicio. **L**conturba
uerūt me. **I**qs oīs caro peccatrix for
midare dinoscit. **Au.** **Q**ircūdede
rūt me. **I**hmōi tribulationes **L**z frores
Lsicut aqua. **I**i. abūdāter. **L**rota die cir
cundedet me simul. **I**vt maior esset
tribulatio et castigatio. **E**longasti a
me amicū **L**z primū: **L**z notos meos a
miseria. **I**supple mea. **Cass.** **D**ec fre
quent pñs martyrib? cōtingit. a qb?
x iij

Psalmus lxxxviii

terrore mortis officia hūana s̄tracta
sūt. **Col.** Trāslatio romana sic habz
Longe a me fecisti amicu ⁊ sodalem:
notos meos abstulisti. Que genēa ho
minu sūt longe frequēter a fide
libus in tribulatione aut i paup̄tate p
stitutis. **Unde puer. xiiij.** Etia p̄
mo suo paup̄ erit odiosus: amici ho
diutū multi. **Cass.** Cātatur iste ps
congrue ⁊ concorditer filiis chore. i.
christianis sicut i titulo p̄dictū ē: qñ
fidelis populus ch̄i secut⁹ sc̄ssimaz
passionē deuota imitatioe respōdet.
hic enī cōfessores carcer tenuit inclu
sos. hinc martyꝝ purpura et bysso p
ciosior. sanguis emanauit. hic aposto
loy dēa p totū orbē tonuerūt. hic tōq
sol purissimus fides s̄cta p̄cessit. hic
ad tpales seculi molestias pferendas
ch̄iani fideles animant. vt eterne vi
te p̄mia conquirant. **Qua.** p̄t null⁹ pa
uescat miseria q̄ faciūt brōs: nullus
tormentā formidet q̄ dant ppetuaz so
spitatē: nullus timeat tristitiā: q̄ gau
dium tribuit sēpiternū. **Quis** enī cru
bescat penas: molestias: paup̄tate: ⁊
miserias corpales q̄s ch̄s dñs pfer
re dignatus ē. **Quis** sane mētis pu
tet opprobrium qd̄ elegit creator ciu
doꝝ sustinere. **Quocirā** p eo sbeam⁹
mundanā calamitatē: si cum ip̄o pen
nē volum⁹ habere portionē. **Col.** Si
ei compatimur: ⁊ conregnabim⁹ ch̄o
dño. quē nos supplices deprecamur.
vt nos sua passione a laqueo inferni
liberatos: sua fortitudine roborare: ⁊
de secūde mortis nexib⁹ dignet absol
uere: q̄tenus expediri ⁊ liberi regno
eius mereamur adiūgi. qñ ē benedi
ct⁹ in secula seculoz. **Amē.**

Miscdias domi
Titul⁹. Intellect⁹. **Ethan**
israhelite. **Aug.** Dñs ch̄s
ānunciatur i hoc psalmo. i. q̄ agitur d

mutatioe veteris testamenti ⁊ confir
matione noui: ⁊ de spe quā hēmus i
dño nostro iesu ch̄o. **Ethan** ho ro
bust⁹ interpretat⁹ ⁊ israhelita vir vidēs
deū interpretatur. **Hic.** Itaqz ppheta p
sp̄m intelligēs ch̄i regnū futurū ⁊ p
petue duratur. **Glo.** Infirm⁹ i se h̄ i
mia dei robust⁹: ab eadē sic incipit. d.

Mias dñi. **Hic.** Licet i do tñ sit
vna mīa. sic et vna voluntas. tñ
men h̄z multos effect⁹ ex quib⁹ nomi
nat in plurali. **Hic.** Multitudo bene
ficioꝝ q̄ intelligitur q̄ dñs p̄z miseri
corditer p filiu suū eccie sue. cōsulit.
q̄bus hoiez peccato mortuū dignat⁹
ē visitare p filiū. **Col.** Beat⁹ **Bernar**
dus septē assignat mias dei: sic dicēs
Septē inuenio in me decimas. **Pr**
ma ē q̄ a multis peccatis adhuc i se
culo me positi cuit odiuit. mihi occasi
onem peccādi s̄trahendo: ⁊ virtutem
peccatis resistēdi dādo. **Si** cū multa
cecidī: sic ⁊ i alia poterā cecidisse pec
cata: nisi cunctipotētis pietas me cō
seruassz. **Secūda** mīa fuit expecta
tio sustentis: qua tar dabat mihi in
ferre vltionē. **Ego** peccabā: ⁊ ip̄e dis
simulabat. **Sz** qd̄ p̄desz expectatio.
nisi sequerē penitudo. **Tumult⁹** esset
dānationis dicente dño. **Hec** fecisti ⁊
tacui. **Tertia** mīa fuit q̄ ad p̄niam
me cōuertit mutās cor meū. vt ama
ra mihi fierent q̄ male dulcia prius e
rāt. **Quarta** mīa fuit q̄ ex toto in
dulsit mihi peccata mea: vt in corpi
mero me inueniret: de quibus p̄s ait.
Beati q̄z remisse sūt iniquitates. **Se**
quit⁹ quinta mīa p quā mihi cōtinendi
deiceps ⁊ emē dat⁹ viuēdi p̄stitit vir
tutē: ne ficiūm paterer: ⁊ cēt nouissi
m⁹ error peior p̄ore. **Sexta** mīa est
grā p̄merendi bona cēna. q̄ grā i tri
b⁹ constat. s. in odio p̄teritoꝝ maloꝝ:
in contēptu p̄ntis seculi. ⁊ in deside
rio futuroꝝ bonoꝝ. **Septia** mīa est

spes obtinendi gaudia pmissa. **N**ias
g dñi **Nic.** In eternū cātabo. Inō so
lū i pñi cū iustis: sed etiā cū āgelis i
futuro. **Hic** obijcit. **Gre.** li. iij. mo. d.
Ubi nlla erit miseria: quō erit mia?
Ideo. q. scim⁹ q. mia saluati sum⁹. sp.
memores ei⁹ mie erim⁹. n̄ tñ i mēoria
dolor. sed i iocunditate gaudior. **Cas.**
Sequit⁹. **I**n generatiōe. i. s. iudeorū.
7 generatiōe. i. gētiū. i. corā iudeis 7
gentib⁹. **Hic** lānūciabo veritatē tuā.
i. i. ch̄z tuū. **I**n ore meo. i. q. sit cōfes
sio ad salutē. **Cas.** Et bene dicit in o
re meo. q. qd ex ore p̄gredit⁹: cito dila
bit⁹. qd vero in ore versatur dīna de
uotione celebratur. **Nic.** Ratio hui⁹
laudis p̄cipaliter ē p̄petuatio regni
ch̄risti. **I**bi dicit. **Q**m dixisti. i. i. ordina
sti. **I**n eternū mia tua edificabit⁹ in ce
lis. i. q. p. effectū diuine mie circa ch̄ri
mysteriū repat⁹ ruina āgelor. **El.** l.
qm dixisti. p. p̄phetas. **Cas.** **L**mia edi
ficabit⁹ in celis. i. i. p. apostolos q. celi
appellant⁹. **M**ia tua faciet de p̄fidis fi
deles. vñ aplōz p̄dicatiōib⁹ actum ē.
vt depulsa idolatria sculcaret⁹ gētib⁹
religio ch̄riana. **P**pabit⁹ veritas tua.
Petr⁹. cātor. q. in apostolis veritas
p̄missionū dei qdāmō ē ostēsa. **Dixi**
sti etiā. **D**isposui testamētū meū. **Hu**
i. nouū i. q. ē p̄missio hereditatis cele
stis. et h̄ testamētū cōfirmatū fuit in
morte ch̄ri. sicut dicit apo. ad hebre. ix.
Seqt⁹ vox p̄ris de ch̄io. **L**urauī. i. i.
stabilit⁹ p̄missi. **L**dd seruo meo. i. i. ch̄io
dño q. ex genere dd carnē assūpsit. et
deo p̄ri t̄q. ei⁹. **F**u⁹ oues p̄ditas ad cau
las paradisi r̄ducit. **I**pi at⁹ h̄ p̄missi vide
l3. **V**sq. in etnū p̄parabo semē tuū.
i. i. fideles in te credentes. **E**t edifica
bo i generatiōe 7 generatiōez. i. i. et
nū. **S**ede tuā. **Cas.** **I**pi ei⁹ tñ sedes
p̄mittebatur. q. postea i lātor p̄cto
rib⁹ erat faciēda. **Hug.** Sedet in no
bis ch̄s: nunc regēs p. gratiā: 7 in fu

turo regnās per gloriā. **Hic.** **S**e
quitur vox p̄phete ad patrem. **Q**d
fitebunt⁹ celi mirabilia tua: etenim. **I**e
tiam. **V**eritatē tuā in ecclia sancto
rū. **I**d est apostoli predicabunt iesum
ch̄ristum. et que per eum operaris in
congregatione sanctorum. **E**t merito
ch̄ristus laudādus est 7 predicandus.
Quoniam quis in nubibus equabi
tur domino. **I**n prophetis. qui vñq.
nubes dicuntur propter pluuiam do
ctrine. **A**ut quis erit deo similis in fi
lijs dei? **M**ulti sunt filij dei per ado
ptionē: sed nullus vnigenito deo ve
ro potest assimilari. **Hug.** **P**ropter
quod subditur. **D**eus qui glorificat⁹
in consilio sanctorum. **Q**uorum con
silium est vt ab oib⁹ gloriosus p̄di
cetur et laudetur. **Cas.** **I**pe enim
dominus ch̄ristus qui sic predicatur
a sanctis. **I**magnus. **I**dicatur. quia de⁹
est. **L**7 terribilis. **I**a potestate mirabili
Lsuper omnes. **I**am angelos q. san
ctos. **Q**ui in circuitu eius sunt. **Hic**
id est qui in dono gratie eius per in
nocentiam vite appropinquare meru
erunt. **Cas.** **I**ure ergo super eos.
ille p̄batur excelsus. per quez omnes
noscūt⁹ esse gloriosi. p̄t qd adhuc
subdit⁹. **Q**ne deus virtutū. **M**i. i. a. ā
gelor. q. sūt executores diuine volūtū
tat. vñ 7 vñ ordo medie hierarchie
nomiat⁹. **R**utes. **Q**s similis tui. **I**q. di
cat. null⁹ p. eq̄litate. **P**otēs es dñe. **I**
pōn infinita q. soli dō p̄petit. **L**7 veri
tas tua i circuitu tuo. **V**eraces tui as
sociant⁹ tibi i p̄nti p. grāz. 7 i futuro p.
glāz. **Hug.** **Q**u dñaris p̄tati maris. i. i.
p̄ncipi h̄ seculi. **M**otū at fluctuū ei⁹
tu mitigas. i. i. t̄tatiōes q. s. p̄mouet
fuis tuis. vnde prima ad chor. x. **F**i
delis de⁹ q. nō patiet⁹ vos t̄tari supra
id quod potestis ferre. **Q**u humili
asti sicut vulneratū sup̄buz. i. i. diabo
lum qui propter suam superbiāz t̄tāz
r. v.

Psalms lxxviii

vulnerat^r et deiecit^r de celo corruit i
tra^r li brachio tuis tue. .i. i potētia
vinctaris tue. vbi brachio extēso i cru
ce dispersisti. q̄si victos ⁊ confusos
oēs inimicos tuos. s̄a demones q̄
infidēles iudeos qui p orbe terrarū
sūt dispersi. Qui sūt celi. Istud mys
tice exponitur multipliciter chřz cō
mendādo. Un dicit p̄phā. chře. tui
sunt celi. .i. facti viri q̄ in terris positi
celestē agūt vitā. ⁊ tua ē tra. .i. eccle
sia p illos celos p̄luta pluma doctis
ne ⁊ exēplo sanctē vite. Et merito tua
ē. q̄ Orbem terre. .i. vniuersalē eccle
sia p orbe terre diffusā. ⁊ plēitudinē
eius. .i. omēs chřstianos qui implēt
eā. Tu fūdasti. .i. firmasti i fide. Aquī
lonem. .i. diabolu qui dicit. Donā se
diti meā ad aquilonem. ⁊ ero similis
altissimi. ⁊ mare. .i. elatos ⁊ malos
hoīes huius seculi. Tu creasti. nō in
quātū mali sūt. sed inquātū homines
sunt. Deinde cōmēdat chřm a conuer
sione hoīz dicēs. Thabor ⁊ hermon
in noīe tuo exultabunt. Tunc Tha
bor ē mōs in terra p̄missiōis. in quo
sūt denūciata victoria barach de sīsa
ra. Judicium. iij. Hermon ē mons p/
pinquus loco iordanis. vbi trāsierūt
filij israel sicco pede. Aug. Thabor iō
terptat lumē veniēs. ⁊ signat iudeos
ad q̄s p̄mo vēit lumē cognitiōis dei
p leges. Hermon. iterptat anathema
eius. et signat gentes q̄ p̄us erāt ana
thematizate. .i. supate a deo p̄p̄t idola
triā. De his ḡ dicit. thabor ⁊ hermon
.i. iudei et gētiles cōiūcti in chřo tōq̄
in lapide angulari. chře. li noīe tuo
exultabūt. Ieo q̄ a chřo chřstiani vo/
cabunt. ⁊ p illo nomē saluabunt. act.
iij. Ideo s̄dīf. Tuū brachiū. q̄ reder/
misti chřstianos. ⁊ dispersisti inimicos
eius. Cū potētia. qua potes ⁊ ami
cos defendere ⁊ inimicos p̄dē. ⁊ vt s̄
fiat. Dirmet man^r tua. .i. lo patio vidi

te tue sū inimicos nros. **L** exaltet de
xtera tua. **I**. i. augeatur numerus cor
q̄ i dextera sū constituēdi. Postea cōmē
dat chr̄z a iusticia. **vi.** **I**usticia ⁊ iudi
cū p̄patio sedis tue. **I**. i. sedes tua vi
delz p̄as iudiciaria q̄ et̄na ē tē apper
bit parata. q̄n in generali r̄surrectiōe
venies ad iuste iudicandū. **E**t interi
anteq̄ veniet secū d° aduētus tuus. **L**
Mia ⁊ veritas p̄cedēt faciē tuā. **q̄i** di
cat. anteq̄ faciē iratā oñdes i iudicio
mia qua deles p̄cā. ⁊ veritas qua sol
uis p̄missa. p̄cedent faciē tuā iratā
vt dictū ē. **Cass.** Postq̄ **E**thā ille s̄
ctissimus quē titul° p̄misit visus ē dei
p̄dicasse mysteria. b̄i ppli multiphar
rias laudes aggredit̄. dices. **L** b̄is po
pul° q̄ scit iubilationē. **I** Dic ē princi
pium versus s̄m trāslationē rōnaz. i.
q̄ immēsa leticiā suā nō in p̄p̄io viri
bus. s̄z in di cognoscit̄ posuisse s̄tute
Bre. libro. xxxiij. moralū. **I**ubil°
dicit̄ q̄n ineffabile gaudiū mēte cōci
pit̄. qd nec abscondi possit. nec s̄mōi
b° explicari. ⁊ t̄n quibusdā morib° p̄
dit̄. q̄uis nullis p̄prietatibus exp̄ma
tur. **Nō** cī ait. q̄ loquit̄. sed qui scit. q̄
sciri qdē iubilatio itellētu potest. q̄
uis exp̄mī nō pōt. **Cass.** Ille vō po
pulus beat° ē. q̄ laudes dei nō solum
ore cātat. sed etiā lumie mētis intelli
git. **I**ntelligere at̄ siue scire ē scriptu
ras sanctas catholicis regulis. vt q̄s
p̄scrutet̄ si dēa patrū salutarī dogma
te cōphendat. addidit p̄mū qd tales
sequit̄ viros. **Die.** **Q**uē i illumina
tiōe vult° tui ābulabūt. **I**. i. illuminatio
ne sp̄s sancti. **Dn.** Bene vinēdō p̄fici
ent. **L** ⁊ in noīe tuo. **I**ch̄riano. **L** exulta
bunt tota die. **I**. i. toto tpe. **Cass.** **V**ire
sue. q̄ non decz aliquādo desinere. n̄
de cōstat perpetua et copiosa gaudia
pronēnire. **Hugo.** **L**et in iusticia
tua. **I**id est in iusta vita a te eis data.
L exaltabuntur. **Cass.** q̄i illa resur

reditione fuerit ad dexterā collocati: dñs dicitur? e eis **V**enite bñdicti pñs mei pcepit regnū. **E**cce qualia dona pata dicit scientib? iubilatiōe **Q**ua/ ppter negligētiā noxiā pñciam? et ad intelligentie beata studia cōcitemur: vt et hic donāte domio suau exinde epulatiōe pascamur: et ibi ppetue leticie munere pfruamur **Hug** **D**ico q? hic pseuerabunt: et in futuro exaltabunt **Q**uā gloria stutis eoz tu es? q? de bonis que faciūt nō qrit gloriā apud mūdū. s; em apud te: in quo gloriānt de suis stutibus **L** et in beneplacito tuo. i. in bona voluntate tua et nō in nostris meritis **L** exaltabit **I** futuro **L** cornu nostrū. i. illa ptās: illa dignitas quam habebimus i futuro. **M** **E**t q? p beneficiū incarnatiōis chūsti ē assecutio beatitudinis: ideo s; dicit dicens **Q**uā domi ē assūptio nra. i. chrs dñs assumpsit carnē nraz in vnitate suppositi **L** et p id ē. hec assūptio ē **L** sancti israel regis nostri. i. iēsu chri qui pprie dicitur israel. i. vir videns deus. q? aīa eius clare vidit deū ab instanti creationis sue **Hug** **P**ost q? ppheta in psona sua locutus ē laudans dei mias: nūc deū pñez inducit multa de filio pmittere: pmo dicens deo pñi **Q**uā qñ pñicta mibi reuelabas **L** locut? es in visidē. i. occulta reuelatiōe **L** sanctis tuis **L** **C**ass **Q**ui in cōtemplatiōe certissima constituti viderūt mēte qd ore pñicabāt. **H**inc ē q? prophete etiā videntes nūcupātur **L** et dixisti. i. pñisisti: hoc videlz quod sequitur **L** posui. i. p pñdestinatiōe **L** adiutorū ihñani genēis **L** i po tēte. i. in chro q? in alio ps°. dicit **E**go at pñstitutus sū rex ab eo sup sion mō tē scm ei? **L** et exaltavi electūz **L** videlz iēsu chrm de **L** pñbe mea **H**ic. **Q**ui pñtea elect? d? populo dicit: q? carnē assumpsit ex hoie **I** nuem dauid ser

uū meū **L** q? formā serui accepit chrs: natus ex semie dauid **Hug** **I**pē enī chrs ē dñs. i. manu fortis: q? sicut dicit beatus Bernard? **I**pē debellauit ac/ reas ptates nō equo residēs: s; i cru ce pendēs: nō manu armata: sed cru ci affixa **L** oleo scto meo. i. plenitudi ne grāz **L** vñxi enī. i. tēq? pugilē p diabo luz. sicut in alio ps°. dictū ē **V**ixit te deus de? tuus oleo leticie. i. grē. **U**ñ **J**ohā. iij. **D**edit ei spm nō ad mensu rā: q? chrs habuit in se septē dōa spi ritus sancti. **D**einde cōmēdat chrs ab vnione diuine nature dicens **M**an? ei mea. i. q? dicat **I**deo sup omnes ha bebit donoz spūs sancti vnctiōē: q? ei rit deus et hō: et nō hō purus vt ali? **E**t hoc ē qd dicit **L** man? enī mea. i. fili? videlz meus **L** auxiliabitur ei. i. chro hoi **L** et brachiū meū. i. adē fili? in sua dinitate **L** cōfortabit enī. i. videlz chrs q? ad humāitatē **D**oc auxiliū et s; pñfirmatio fuit i vnōe dīne nature ad naturā hūanam. **T**homas i cōpēdio **N**ā ab instāti cōceptiōis chri in vte ro virginali fuit ibi cōsolidatio sāgui nis. figuratio: aīatio: deificatio corpo ris chri: et ab hora cōceptionis chri vnct? ē donis spūs sancti. et sciuit omia fm q? hō **Hug** **D**einde recōmēdat chrm a pacia sua dicens **N**ihil pñfici et. i. q? dicat **I**ta erit cōfirmat? q? nihil pñficiet **L** inimicus. i. diabol? **L** in eo. i. p enī **L** et fili? iniquitatis. i. iudas **L** nō apponet nocere ei. i. q? lz iudas vel po pulus iudaic? filius diaboli enī adhuc corruptibilē ad patiendū tradat: non addit vt p? resurrectionē itez ei no ceat. quia (vt dicit **P**aulus ad **R**o/ manos sexto.) **C**hristus resurgens ex mortuis iam non moritur. mors illi vltra non dominabitur. **D**einde commendat euz ad destructionēz in i inimicorum eius: dicens **E**t concidā a facie ipsius inimicos eius. **H**ic.

Psalmus lxxxviii

Iudeos vtiq; qui sepe a dño confusi
sua responsione ⁊ repñsione tāq; con
cisi gladijs. discedebāt a conspēu ei⁹
⁊ odiētes eū. **V**idelz demōdes. **I** fugā
puertā. qm corā eo sepi⁹ fugiebāt cla
mātes. **Q**uid venisti āte tps torquere
nos? **S**icm⁹ q tu es fili⁹ dei. **D**eide com
mēdat eum ab equalitate pñs: dicēs i
psona patris de filio. **C**ass. **E** t ve
ritas mea. **P** quā indicabitur munda⁹
⁊ mia mea. **P** quā pñtā dimitte ūtur.
Cū ipso. **C**h̄ro hoīe. ⁊ in nomie meo
exaltabit cornu eius. **I**. pñs eius sic
ipe dic. **D**ata ē mihi pñs. i. celo ⁊ i ter
ra. **Hu.** **E** t ponā i mari manū ei⁹.
i. dñabit gentib⁹. ⁊ i flumib⁹. i. i flu
idis hoīb⁹. **D**exterā ei⁹. i. opatio em
ei⁹ q ad dexterā ei⁹ collocabunt. **D**eī
pñdat eū ab etna natitate. **D.** **I**pe.
ch̄is. **I**nuocabit me. **D**icēs. **P**ñ meus
es tu. **S**m q de⁹ suz. **D**e me⁹. **S**m q
hō sū. **E**t susceptor salutis mee. i. su
sceptor mee hūanitatē ad salutē. **E**t
ego pñogēitū ponā. i. cōstituā. **Lillū.**
Ivt sup oēs teneat pñatuz ⁊ dñatio
nē de q apo. ad rō. i. ait. **Q**ui ē imago
dei inuisibilis: pñogēit⁹ oīs creature
Et i apo c. i. **Q**ui ē testis fidelis. pño
genit⁹ mortuor⁹: ⁊ pñceps regū terre
Hāc dignitatē apit cū sūngit. **E**xcel
sum pñe regibus tñe. **S**icut i lxx. ps. di
ctū ē. **E**t adorabūt eū omēs f̄ges: qm
ascēdēs celos excelsior ē oīb⁹. **E**t q
hec dñatio nō ē tpalis: ostēdit cū sbr
dit. **I**n etnā suabo illi mīaz meas.
cū debuit dicere. regnū: dixit mīaz. q
q̄qd habuit ch̄s hō: mīe fuit. q fuit
i carnis assūptōe. **E**t testamētū meū
fidele ipi. **V**idelz faciā. **A**d honorē ei
ch̄isti fecit de⁹ pater fidele testamen
tū suū. i. pñsiōes suas q quas pphē
te de ipso pñdixerāt cōpleuit i eo. **D**eī
de cōmēdat eū a successiōe pñis spūa
lis. cū sūngit. **E**t ponā in seculū se
culi. i. i eternū. **S**emē ei⁹. **P**opulū vū

delz ch̄ianū q doctrinā ei⁹ imitat. **E**t
thronū eius. i. pgregationē sanctoſi
q i eccia ē. in q de⁹ tps i throno residz
q cōgregatio erit. **S**ic dīes celi. q s
durabūt in regno dei. **C**as. **E**l thron
nū dicit pñtē futuri iudicij. q tāta ve
ritate pagēda ē vt scīs oīb⁹ celesti cla
ritate pfulgeat. **Hu.** **E**t q pñmiserat
sic de filijs ch̄i. posset aliquis credē
q hi filiū nō possent peccare. vel si se
mel peccassēt ad numerū filioz rediē
nō possēt. **C**ui opimōi pñdicēs: sbr
q i ac dereliq̄runt. **I**male agēdo. **Filij**
ei⁹. **I**ch̄istiāi. **L**egē meā. **D**ecalogi vel
euāgelij. ⁊ i iudicijs meis. **S** i in ca
stigationib⁹ ⁊ opibus meis. nō abula
uerit. **I**male cōfēciendo. **E**t i iusticijs
meas pphanauerit. **I**male loquēdo. **L**e
mādata mea nō custodierit. **I**uerse o
perādo. **S**i hec inq; fecerit. nō idō de
lebo eos: sed. **V**isitabo. **S**icut medic⁹
⁊ pater. **I** virga. **Q**ue nō occidit h̄ ca
stigat: ⁊ hereditatē sernat. **I** virga. **S**
i. i leui correctiōe. **L**inigrates eor⁹: et i
xberib⁹ peccata eor⁹. i. i agrali et assu
dua tribulatione. **E**t h̄ ex magna mīa
ē. vñ sbr. **M**īaz at meā nō dispam
ab eo. i. a populo ch̄iano reuertenti
ad me. neq; nocebo. **S**upple: ei. in ve
ritate mea. i. in die videlz iudicij. qm
in veritate iudicabo. **N**eq; pphanabo.
Iviolabo. **T**estamētū meū. **M**ā que
quid pñsi faciā. saluādo illos q̄s pñ
destināui et elegi. **E**t q̄ pñcedūt de labijs
meis. i. de labijs s̄ctoꝝ pph̄az pñs
locut⁹ suz. **N**ō faciāz irrita. qm oīa q
pñsi implebunt. **S**emel iurāui i s̄
cto meo. i. in me s̄cto sic gene. xxi.
dicūt: p memetipm iurāui sic domin⁹.
Si p nō. **D**avid. **C**h̄ro. **M**ētiar. **I**mi
plere qd pñsi ch̄o icarnato. videlz
hoc qd subditur. **S**emen ei⁹. i. id est fi
delis popul⁹ ch̄istianus per verbum
predicationis ei⁹ acq̄situs. **I** eternū
māebit. **N**āebūt ei⁹ sancti i eternū: q

Psalmus lxxxviii

regni ad nihilū deduxisti. ut iā nō sit ei rex neq; dñatio **E**t loquitur d illo regno sicut de vase fictili. qd cuz voluimus omnino confringere: ad terram collidimus et cōfringim? **Cass.** Sicq; ille populus confract? p̄culatim toto orbe dispers? ē **Un.** Cuius regni destructio accelerata est ppter peccata eoz. vñ addit **M**inorasti dies temporis eius. Iqbus se regnāturos putabāt **Psudisti enī confusiōe.** **Cass.** qz sordes incredulitatis sue adhuc hodie sustinet. in facie inē gentes abominabili opprobrio confusus **Un.** Oñtēso qz i dō nō iplētur pmissiōes q̄s iam p ch̄z populo ch̄iano exhibuit **Cōsequēter** rogat **E**than p illo populo iudaico dicēs **U**sq; dñe auertis. **I.** q̄dū durabit p̄die cecitas populi huius. erit hoc vsq; **Lin finē?** **Cass.** i. vsq; in seculi terminū qñ expectat innumerata conuersio iudeoz. p̄t illud qd ait apo. qz cecitas ex pte cōtingit in israel donec plenitudo gentiūz iteraret: et sic omis israel saluus fieret **E**t interea. nūqd **L**exardescet sicut i. gnis ita tua. **I.** nūquid consumeret idignatio tua totū gen? iudeoz ad modū ignis? Absit dñe. cū p̄cere et miseri/ri sit tibi p̄pui. **I**deo **M**emorare q̄ mea substantia **Mic.** i. q̄ fragilis ē natura hūana ad casū. fm qz geneſ. viij. dicit **S**ens? ei et cogitatio cordis hūana p̄ni sūt ad malū ab adolescētia sua. et ideo sp̄ indigent sua mīa **E**t hoc psequēter oñdit in vltio fine homis dicēs **L**unqd ei vane cōstituisti oēs filios hoīm **I.** q̄i dicat **N**on. qz de? et natura nihil faciūt frustra: qd tñ videtur si enī ex toto deleres **D**i aliqd vāc factū vel constitutū qñ nō attingit finēz itēti. sicut medicina dicit frustra confecta vel p̄pinata. quādo nō iducit sanitatē **N**ullus at hō pōt p̄tingē ad vltimū finēz vite hūane q̄ ē felicitas

superna: nisi ex dei mīa **E**t ideo si hu mano generi specialiter mīa nō adesset: vane videret genus hūanū creatū et renatū **S**ciendū tñ qz nō frustra sūt constituti q̄ nō p̄tingūt ad hūc finē: videlz: supnā felicitatē: ut sūt impij in ste dñati **H**oc etiā cedit ad gloriā dī ppter quā oīa principaliter facta sūt. **E**nde puer. xvi. dicit **D**ia ei. ppter se metipm operat? ē dñs. **H**oc ecē cedit ad gloriāz electoz qz ex dei mīa attingunt ad vltimū finē **E**t hāc sniam deducit apostol? satis diffuse ad rōnos. ix. et. ij. ad **T**imor. ij. **I**n magna domo nō solū sūt vasa ad honorē s; etiā i cōtumeliā. **Q**uis ē hō qui viuet et nō videbit mortē **I**q̄i dicat **N**ull? qz iuxta apostolū **S**taturū ē oīb? hoīb? semel mori. et eccle. ix. **N**emo ē qui semper viuat **L**eruat animā suā de manu **I.** de potestate **L**iniferi **I**q̄i etiā dicat **N**ullus. qz p illo tpe oēs descēderūt ad infērnū quātūcūq; iusti. et hoc durauit vsq; ad resurrectionē factāz p ch̄m. qui fregit claustra infērnī. et chiro graphū damnatiōis originalis peccati deleuit **E**t idō implorat eius aduētū dicēs **U**bi sūt me tue antiq; dñe **I**qz ab antiquo fuit facta pmissio d ch̄io ipi abrahe. gene. xxiij. **E**t i semine tuo benedicent oēs r̄ges tre **E**t etiā **L**sicut iurasti dauid. **I.** reg. viij. **L**i veritate tua. **I.** in teipso qui es ipa veritas **S**equit? orō. pphete p populo catholico qui in primitiua eccia sustinuit multa opprobria patientē p̄t ch̄m. vñ dicit **M**eor esto opprobriū seruortuoz **I.** o. p̄p̄riū illati fuis tuis **L**mul/ta z gētū **I.** a mltis gētib? **Cass.** **O**m̄ illos p̄secutione dignos gētes iudicabāt. q̄s ch̄iane culture studiosos ecē p̄gnouerāt **E**t de h̄mōi o. p̄p̄rio ch̄i stiani i secreto mētis gaudebāt. **Un** s̄bidit **N**i **L**qd p̄tinui in sinu meo. **I.** in secreto cordis patiēter sustinui op

pbriuz mihi illatū ab infidelib? s^m q^d
dicit ad. v. **I**bāt apostoli gaudētes
a cōspectu cōcilij: qm̄ digni habiti sūt
p̄ noīe iesu cōtumeliā pati. **D**einde ex
pōit opprobriū p̄dictū dicens **Q**uod
I. s. opprobriū **Exprobrauerūt**. **V**ide
licz chūstianis **Inimici tui dñe**. I. ido
loz cultores. hoc at opprobrium repe
tit dicens. **Q**d exprobrauerūt cōmū
tationē chūsti tui. I. mortē chūi. **O**bi
secerūt enī chūstianis q^d mortu? ē chūi
stus: q^d crucifixus ē. **H**āc sēctiā ex
pmit clari trāslatio hebraica. q^d sic hz
Quib? exprobrauerūt vestigia chūsti
tui: facta et verba chūsti: q^d vestigia fu
erūt a iudeis reprobata. ex q^d chūstiani
ab ipis. et postea a tyrānis sustinue
rūt multa opprobria et tormēta. **E**t q^d
talīa sustinebāt nō solū patiēter. s^d eē
gaudēter ut dicitur. **I**deo s̄bōit **B**e
nedict? domin? i eternū. **D**e oib? q^d fa
ciēt nobis in p̄speris et in aduersis.
Au. **N**os gr̄as agimus ei qui nos
gr̄atis saluos fecit. **I**p̄e ipietates no
stras n̄ attēdit: ip̄e nos nō querētes:
quesiuit: inuenit: liberauit. redemit a
dn̄atu et p̄tate demoniorū. obijciāt
p̄fidi opprobriū: irrideāt nos. **I**llorū
maledictio temporalis: benedictio at
dn̄i manet in eternū. **E**t ad cōfirman
dum hāc benedictionē: addit **L**iat fi
at. **S**ecuri ḡ de p̄missiōib? eius p̄te
ritā credam?: p̄ntia agnoscam?: futu
ra sperem? **A**men? dñz n̄m sicut pa
trē: amen? ecciam eius sicut matrem
cui? filij sumus. **N**atalicia s̄ctoꝝ euz
sobrietate celebrate imitātes eos qui
p̄cesserūt. et b̄ndictio dñi m̄ct s̄r vos:
fiat fiat. **C**ol. **E**t q^d p̄fidoꝝ opprobria
aut credendo aut monēdo defecerūt.
nō aduersū eēneōs. sed p̄ vitia n̄ra li
tigem? **E**t respicientes q^d caduca sunt
et vana: q̄ram? sine vlla cūctatiōe cele
stia. **O**rem? q^d dñz n̄m iesū ch̄z. q^d cō
mutatus ē de morte ad vitā: de terra

ad celū: de iudeis ad gentes: ut nos a
malis actibus p̄mutatos in bonis ac
sua pietate dignos effectos: sp̄s s̄cō re
pletos i regno suo solita miratiōe re
stituatur: vbi cū sc̄is omnib? iugi laude
cantem? m̄as eius. **Q**ui cu patre et spi
ritu s̄cō vivit et regnat de? i se. s. **A**mn.

Domine refugi

Titulus. **O**rdō. **M**oyse homis
dei. **D**ie. **Q**uattuor sunt psalmi q^d iti
tulant ab ordōe videlz. xvi. **E**t p̄ eum
sequit lxxxv. **E**t p̄ns q^d ē. lxxxix. et. ci.
Cas. **I**n primis ordō p̄dita ē per quā
ira dei suspendit: venia p̄curat: pena
refugit: et p̄mior largitas ipetrat. cū
dn̄o loquit: cū indice fabulat: p̄ntē si
bi facit quē videre nō poterat: et illuz
p̄ eū placat quē suis actib? vehemen
ter exaggerat. **H**oc dñi q̄dāmō p̄stat
secretū: p̄reby suggestiōib? locū. ad pe
netralia iudicis peccator admittit: et
nullus inde respuit. nisi q^d i ea tepid?
inuenit. **Q**uod manule petit: supra q̄
meret adq̄rit: tristis ad eū v̄cit. s̄ let?
abcedit. **O**rdō q̄ppe s̄cā sic deuotos sal
uat ut br̄s reddat: cū criminosos acci
piat. **I**nnumēa sūt b̄ditail. h? exēpla.
Sz iustō sufficiat. q^d et ip̄e dñs exēpla
nobis vitalia tribuens. orare dignat?
est. yñ m̄ito talī ac tāto viro p̄missa ē
ordō. q^d frequēter indignatē dñz p̄ po
pulū isrl̄ mirabili supplicatiōis placu
it exēplo. **A**u. **A**uctor h? p̄s s̄m. **G**losā
n̄ ē ip̄e **M**oyse s̄z **D**avid q^d s̄m. **A**ug^m
oēs fecit psalmos. s̄m tñ doctores he
breos et b̄m̄. **M**iero. plures eē alij se
cerūt p̄s. int̄ q̄s ab ip̄o p̄dit **M**oyse
Die. **E**t q^d ip̄e scripsit quō hō fac?
sit et iste p̄s de p̄ditōe hoīs loquitur
q^d sic hō et quare nat? sit. **I**dcirco q^d i
genesi s̄psit de hoīs p̄ditōe: ip̄e et nē
inducit a sp̄s s̄cō disputare: q̄d sit hō
Die. **P**rimo igit recolit b̄nficia col
lata h̄mane nature generalit̄: dicens.

Psalmus lxxxix

Domine refugium factus es nobis. Circa quod sciendum quod duplex beneficium fuit collatum homini etiam ante lapsum. scilicet beneficium creationis quod ad imaginem dei creatus est secundum animam capax ipsius per cognitionem et amorem. Secundum beneficium est gubernationis. quod homo ultra alias creaturas corporales ordinatur ad beatitudinem supernaturalem ad quam consequenda indiget speciali gubernatione et providentia dei de qua dicit apostolus ad corinthios. Aliquid non est cura deo de bobus. Et hoc duplex beneficium recolit fidelis Moyses dicens. Longe refugium factus es nobis. id est hominem nature a te de nihilo productum. qui per tuam specialem gubernationem et protectionem dirigis in finem beate vite. La generatio in generationem. quod in statu nature conditus et nature lapsus indiget homo predicta directione et protectione ad consecutionem beate vite. Consequenter remouet occasionem errandi. ex quo enim dixit Domine refugium factus es nobis. posset aliquis credere quod aliqua novitas esset in deo: quod est falsum et erroneum. Ideo hoc remouet ostendens in deo eternitatem: que includit immutabilitatem. Et hoc est quod dicit Cass. Prout montes fierent. id est celorum potestates. Aut formaretur terra et orbis. id est antequam mundus causaretur. In seculo et in seculum tu es deus. id est eternaliter sine principio et sine fine. Au. Optime autem non a seculo tu fuisti et usque in seculum tu eris. sed presentis significationis verbum posuit: insinuans dei substantiam omnino incommutabilem ubi non est finis et erit. sicut tamen est. Unde in alio psalmo dicit. Mutabis eos et mutabuntur. tu autem ipse es. Ecce que eternitas facta est nobis refugium. ut in ea mansuri ad eandem hac temporis mutabilitate fuigiamus. Au. Deinde ponitur dei be-

neficium erga naturam humanam per lapsum. quod est reuocatio de culpa ad gratiam. quod quidem beneficium deus non destituit prestare nature lapsę eam reuocando aliquando monitis: aliquando flagellis: aliquando beneficiis. et alijs modis secundum ordinem sue sapientie infinite. dicit ergo Cass. De auctas hominem in humilitatem. id est: ne proicias hominem in mundi istius concupiscentiam et ambitionem. Humilitatem quippe hic terrenarum concupiscentiarum debemus intelligere. que apud deum abiecta et contemptibilis est. Et per quod dixisti. id est precepisti peccatoribus. Conuertimini filij hominum. Au. per penitentiam resurgendo de culpa ad gratiam. De autem fecerit hoc deus a principio per quod adam et eua statim per transgressionem reprehendit. et similiter Cayn post odium fratris dicens. Cur concidit facies tua? gene. iii. Et post eius occisionem dixit. Ubi est Abel frater tuus? quasi ipse inducens ad penitentiam. Et istam reuocationem peccatorum semper continuauit: aliquando per seipsum: aliquando per angelos: aliquando per homines sanctos: ut patet in decursu veteris ac noui testamenti. Deinde reddit causam quare transitoria non sunt diligenda. sed magis omnis seculi ambitio et concupiscentia est declinanda. unde dicit. Quoniam mille anni ante oculos tuos eque dies hesternae que preterierunt. Ecce quod breuis est vita hominis ad quam breuitatem exprimendaz non dicit: sicut dies hominaria que adhuc est. vel sicut crastina que expectatur futura. sed sicut dies hesternae que preterierunt iam. Omnia enim (ut dicit Augustinus) que ab aliquo fine clauduntur modica sunt et per transactis habenda. Reprehenduntur ergo homines qui differunt a peccatis conuerti sperantes longam vitam. cum

tamen breuissima sit. unde **Isid.** **C**ustodia in nocte. Vita ei hois breuiss est quasi custodia. i. quasi vna vigilia noctis q p trib' hois accipit. **Di** uidit at nox in quatuor vigilijs in qb' solebat antiquitus fieri excubie a militib' succedentib' vicib' p custodia exercitus. **Cass.** Dulce at hūanā vitā nocturnis copauit excubijs. vbi totū sub obscuritate et trepidatiōe gerit. qm mēs hoim vitijs carnalib' circumdata pullat. **Cui'** erinā et vilitatē ad huc ostendit cum subiūgit. **q p nihilo habēt eoz āni erūt.** **Nic.** q dice ret. **Annū vite hois erūt de numero eoz q p nihilo habent.** q tps hois pteritum quāntūcūq longū fuerit. qsi nihil ē. **Hy.** Quō ā vitā hois breuē trāsīt cōsequēt ostēdit. **vi. Mane.** i. in pueritia. **sicut herba trāseat.** **vi** ta humana. **Imane.** id est in inuentu te. **l. floreat et transeat.** **sicut flos qui siccatur.** et **vespere.** id est in senio. **Aug.** **Decidat in morte. l. induret.** in cadauere. **et areseat in puluere.** **Col.** **Trāstatio hebraica hz hūc xpi sic.** **Dane floruit et abiit.** ad vespērum conteret et siccabit. **Cass.** **Dec ideo diligēt' explicant ne quis sibi d vitā logissima blādiat.** atredēs q vitā suā nō ē nisi flos q cito siccatur. **Hy.** **Hāc** at penā de peccato venisse oñt cū sibiū git. **Quia defecim?** **Hy.** in hūc defecitū mortalitatis incidim? **l. in ira tua.** i. in vindicta tua quā hūano generi intulisti ppter peccatū: dicens **genēf. ij.** **In quocūq die comederitis ex eo morte moriemini.** **et in furore tuo.** i. executiōe illi' sūte. **turbati sumus.** **Quotiēs ei mortē nram recogitam?** magno tiore turbamur. **Nā ipē dñs p uidēs sibi mortē imminere dixit.** **Mat. xxvij.** **Tristis ē aīa mea vsq ad mortē.** **Deiñ recitat multiplicē penā hūa no generi ppter pccā inflictā. vi. Nic.**

Posuiisti iniquitates nras i ppectu tuo. **Ad** puniēdū sicut iudex ponit corā se reū quē vult punire. **seculū nostr.** i. decursū tpm nroz. **In hebreo hz p: seculū nrm: negligētias nras.** **l. il** luminatiōe vultus tui. i. palā corā te sic illd qd ē i lūie fm illd ecclē. **xxij.** **Oculi dñi multo lucidiores sup solē** vias hoim circūspiciūt. **Qm oēs di** es nri defecerūt: et i ira tua defecim? **Aug.** **Defecisse dies dicit.** sūe q i eis deficiāt hoies amādo q trāscūt: sūe q ad paucitatē redacti sūt. **Nam** hoies solebāt āre diluūū vīuē nō gīn tis ānis et āplius. sed rigore vindictē dñi ppter pccm abbreviati sūt dies eoz rū sic **Isid.** **Anni nri sic aranea me** ditabunt. **Die.** **Sic aranea q multū** occupat et emiserat se ad extēdēdū filā vt capiat muscas et huc illucq dis currit et laborat tota die. **Labor qdē** grandis ē. sed effectus null' ac iūtilis ē. **Nic.** **Quia modico vcto dissipatur** totū opus telaz. **Die.** **Sic et vitā** hois huc illuc q discurret: possessio nes qrit hoies: diuitias accumulāt: filios generant: diuersisq laboribus et curis se expēdūt: et nō itelligūt q araneaz tela textūt. **Nic.** i. q hec omia breui ifirmitate mortis amittūt. **Uñ** sic intelligit text' **l. āni nri.** i. hoies in nris ānis viuētes. **l. meditabunt.** i. utilia. **sic aranea.** q multo labore cō sumit vt dictū ē. **Deiñ psequit magis** in piculari et determinate breuitatē vi te hūane. d. **l. dies ānoz nroz.** **Supple** cōplebūt. **l. in ipis.** i. diebus vt sūt. **l. septuagita āni.** hoibus ad viuēdū fm pēm cursū. **Si at in potētatibus.** i. i bene cōplexionatis fuerit. **l. lxx āni.** in statu pueniēti. **et āplius eoz.** i. tps qd vltra. **l. lxx. ānos vixerit erit** labor et dolor. i. i labore et dolore: q senect' nō ē nisi qdā lāguor. **Aug.** **q** multi ān. lxx. ānos ifirmanē. et erūno

Psalmus lxxxix

senectutē patiūt. et aliqui vlt. lxxx. an/
nos senes salubritē vigē. pbatī sūt. **De**
l'ē q̄ i his nūeris aliqd spūale pscrū
tari. **Per. lxx.** q̄ppe et. lxxx. ānos septi
mus nob. et. viij. numer' cōmē dat. q̄z
p̄m' isinuat. p̄t sabbati obfuationē
vet' testamētū. secūda' nō p̄t dñi re
surrectionē noui testamētū. In vete
ri testamēto p̄mittebat p̄ib' abūda
tia bonoz t̄paliū: q̄ spectāt ad h' secu
lū qd̄ septē voluit dieb'. In nouo at
testamēto p̄mittit spes renouatiōis et
imō: litatis corp̄m: q̄ i octaua etate cō
plebit. Et oēs q̄ i spe illa corp̄z felici
tatē expectāt: vita p̄ns ē ip̄is labor et
dolor: p̄ dilatiōe regni. Sequit'. **Qm̄**
supuenit māsuetudo et corripimur. **I**
Aug. Quasi diceret. **Predicta** nobis
āfers qm̄ fruenit māsuetudo. i. clemē
tia tua vt nos māsuetos facias et cor
ripimur. q̄ **Job. v. dñ.** **Brūs** hō qui
corripit a dño. **Cass.** Et qm̄ dicit cor
ripimur: p̄misit māsuetudinē: vt in
telligam' oēs emedatiōes dñi fideli
b' pietatis itētiōe puenire. **Sequē'** **Qm̄**
Qm̄ nouit p̄tē ire tue. **I. i.** vididit
tue. **Et** q̄s nouit p̄ t̄ore tuo irā tuā
dimiserat. **I. i.** excogitare et discer
nē m̄surā vididit tue. vt sciat p̄spitātē
maloz hoīz numero applicare penaz.
Quā difficile inuenit q̄ nouerit discer
nē vt h' ad irā tuā itelligat p̄inē. qd̄
nō nullis q̄b' pl' irasceris. p̄cē videā
ris. vt p̄spet p̄cōr i via sua: et h' p̄ te
nō castigat' maiora recipiat i nouissi
mo. **Qm̄. i.** p̄cāz etnā q̄ ē p̄tās ire tue
Bre. v. mox. Quia q̄ p̄tās dñe ire
quō his p̄cit ad penā. hos q̄ p̄uit ad
salutē: mūne cognosce: i cūctis nō ē
vt sine cessatiōe timeat. Et vt a p̄cīs
miserijs liberari valeam'. **Aug.** **De**
pterā tuā. **I. i.** ch̄m tuū. **Hic** notā fac. **I**
vt discant fideles tui magis i eo a re
poscē et sp̄are p̄mia fidei. i. bōa etnā q̄
felicitatē t̄renā. **Pōt** i isto sēsu etiaz

dei dextera intelligi. in q̄ iustos suos
ab impijs segregabit: quā facit notaz.
cū flagellat oēs filiū quē recipit: nec i
p̄cīs p̄spari sunt. vt emē datū ad de
pterā pōat. **Et** sic facias nos. **Lerudi**
tos corde in sapia. **I. i.** in ch̄o q̄ ē dei
x̄r' et dei sapia. **Hic.** **Qm̄** ouertē dñe
Irespiciēdo nos oculo tue mie. **I. i.**
Lygā. **I. i.** lauer' eris a nobis. **Trā**
latio rōna h̄z. aliq̄ntulū: q̄ dicat. **Qm̄**
ges tribulationē vt portare possim'.
nō oīno auferas eā: q̄ vtile ē nobis
sp̄ tribulari. **Cass.** Et sepe cōmoniri.
saluberrima cōuersiōe valeam' p̄cō
rū veniaz pmereri. **Et** deprecabilis esto
super fuos tuos. **I. i.** p̄o affectu rogat
dñz vt iusticiā suā aliqua lenitate res
tēpet. quaten' exorari possit a p̄cōr
b'. q̄b' iuste noscebat irat'. **I. i.** **Sū**
at duo stat' fidelit'. s. p̄ns q̄ ē viatorū:
et futur' q̄ ē p̄phēsoz: quātū ad hos
duos oñt se exauditi. et p̄mo q̄ntū ad
dignozē q̄ ē p̄phēsoz. Et oñt tria bo
na q̄ i p̄nā hēbunt. **P̄mū** ē oīm bo
noz abūdatiā. vñ dic' **Repleti sum'**
I. i. replebimur. et pōit p̄teritū p̄ futu
ro p̄phetica certitudie q̄ certus ē se ef
se exauditi. **I. i.** in resurrectione
futura. **I. i.** m̄ia tua. **I. i.** bōis q̄ tu das ex
m̄ia. **Uñ** dicit brūs Bernard'. **Qm̄** felix
negociatio q̄ das p̄ p̄uis magna: pro
pituris etnā rape: et deū ip̄m merce
dē habere. **Secundū** ē leticia quā ha
beant de videnda ch̄i hūanitate. vñ
dicit **Exultauim'**. **I. i.** exultabim' exte
ri' i corpe. **Nā** exultari dē quasi ex sal
tare vel letari. **Tertiū** ē leticia quā ha
beabunt sancti de videnda ch̄i
diuinitate. vñ dicit **Et delectati su
mus**. **I. i.** delectabimur i aīa. **Et** h' i oī
bus diebus n̄ris. **I. i.** i etnitate. vbi ei
rūt dies cōtinui et n̄ri. **Hic** cō nō sūt
nostri. sed sollicitudinū et curarū. vñ
dicit dñs i enā'. **Sufficit** dici malicia
sua. **Postea** oñt se exauditi quantūz

ad pñtē statū. qđ dñs dedit ei patiētiā
et leticiā in tribulationib⁹ vnde dicit
Derati sum⁹ p dieb⁹ quib⁹ nos hu-
miliasti. quasi dicat i gaudio suscepī
m⁹ tribulatiōes qđ nos hūiliauerūt qđ
et si hūiliamur i ēbulatiōe. i spe tñ gau
dij futuri letamur: et hoc i **Lāns qui-**
b⁹ vidim⁹ mala. **Glo. i.** tribulatiōes
et āgustias corporis nrī in hoc tēpe
Hu. **Respice domine in fuos tuos.**
Ite p tua mīaz ptegas nos a malis
et in opa tua. qđ te adiūate opantur
in nobis velle et pñcere p bōa volūta
te. et dirige. p rectā itētiōe. **Filios**
cor. i. opa qđ faciūt. vñ filios dñi imita
tores cor. qđ tibi p euāg^m genuerūt
vt pñciāt i xtuib⁹. **Et sit splēdor.**
i. grā illuminās. **Dñi dei nrī sup nos.**
i. qđ illuminati pñciam⁹ i meli⁹. **Et opa**
manuū nrāz dirige sñ nos. **Cass. d.**
pera nrā dirigit sup nos: qñ nob do
nauit veniā peccatorū vt cū fuerim⁹ p
uersi: efficiamur ei⁹ correctiōe rectissi
mi. **Hu.** Et qđ opa bōa debēt fieri in
charitate: iō i singulari numero sōdit
et op⁹ manuū nrāz dirige. Iqđ dicat
Ita dirigas et mltiplices opa nrā vt
oīa i radice charitatis simant⁹: et sint
vnū. **Vñ dñi Aug⁹** i regula canonico
rū. **Oīa opa vīa i vnū fiāt. i. ad vnū si**
nē dirigant⁹. s. ad dominū nrī. **Dñe**
Rogemus igit dominū nrī salua
torē vt eius splēdor luceat in cordib⁹
nrīs: vt eiciat oēs cogitatiōes tene
brosas. et oīa mala repellat d nobis.
vt fugatis tenebris habitet splendor
grē ei⁹ in cordib⁹ nrīs. qñ sic trāseā
m⁹ p ista tēpaliā vt nō amittam⁹ etna
pñtate domino nostro iesu ch̄o. **Cui**
ē honor in se. se. Amen

Qui habitat i
Huic ps⁹ pñmittit talis ti
tulus. Laus cārici dñi. **Hu.**
In pñcedēti ps⁹ egit ppheta d miseria

pñtis vite: ex qua quādoq; surgit mi
seria tētiōis. de qua agit in h ps. d
qđ diabolus sūpsit auctoritatē tētiā
dominū dicens. **Nath. iij.** Scriptur
ē qđ angelis suis mādauit de te: vt cu
sto diāt te i oib⁹ vijs tuis. **Et qđ lau**
dabit qui bene pugnauerit. **Jō a lau**
de intitulat⁹: Laus nō hūana sed can
tici dauid. i. ch̄i qui pñs pugnauit et
vicit. atq; ideo laudād⁹ ē. **Cui⁹ tētiatio**
et victoria nobis in exēplū pponitur:
et laus vincētib⁹ pponit. **Hu.** Ergo
qui sic imitat⁹ vt toleret oēs molesti
as huius seculi: et spes eius in deo sit.
vt nec illecebra capiat⁹ nec tiorē fran
gat⁹: ipe hūc psalmū pñ cantare. **Nic.**
sed sciēdum qđ in h psalmo fit frequē
tur transitus de capite ad membra et
ecōuerso pñt connerxiōe vnius cui⁹
altero vnde pmo dicit ppheta

Qui habitat in adiutorio altissimi.
Cass. i. qui totam spēs suam
nō in pñs viribus pōit. s. in altissi
mi volūate constituit. **In pñctiōe di**
celi pñorabit. Iqñ qui in isto seculo
ab ipo nō discedit: sp in perennitate
māsurus ē. **Bernard⁹** Tria siquidē
corū reperies hoīz genera. qđ nō cōmo
rant i pñctiōe dei celi. **Vñ ē nī spe**
ratiū. qđ pñdūt in xte sua sc̄lari. aut
spūali. vel gloriānt i dijs suis. **Hi car**
rēt tiorē dñi. ac p h facile declināt ad
ociositates: nugaz. confabulationes:
detractiōes. nunc hūc nunc illuz in
dicātes. **Aliud ē desperatiū genus. qđ**
diffidit se posse operari aliquod pñic
opus. aut xtuosū. s. p circa infirmita
tē suā intenti. et sūme curaz habētes
de suo corpe. et oīa qđ patiunt⁹ cursim
enumerare parati sunt. **Tertiū gen⁹ ē**
frustra speratiū i deum. qui sic de dei
mīa sibi ipis blandiunt⁹. vt a peccatis
suis nō recedāt. d quibus dicit pphē
ta. **Maledictus qui peccat in spe.** **Paul**
lus pñdictorū morat⁹ in pñctiōe dei

Psalmus xc.

q̄ tēpore p̄speritatis vel tētationis
 sperat: et in tēpore aduersitatis diffi-
 dūt **Hug.** Consequēter ostē signū q̄
 q̄s sciet habitare i adiutorio dei altis-
 mi dicēs. **D**icet domīo. **I**am x̄bo q̄
 opis exhibitioe. **S**usceptor me es tu
 Iqui mei curā geris. **Cass.** Hoc dic
 ille qui de aīo suo p̄sūptōes noxias
 abiciens. solū sibi credit vtile qd di-
 gnet pietas supna p̄stare. **Tu es eccl**
 refugū meū. in tētatiōib⁹ hui⁹ seculi
 de me. **Bern.** Cur nō dicit: de
 nō: q̄ in creatiōe: in redēptiōe certis
 q̄ commūit beneficijs ē de oīm. sed
 in tētatiōib⁹ hnt singuli electorū p̄p
 um refugū ac singularē defensorem
 Et addit. **L**spabo i eū. **C**ausā s̄būgit
Qm̄ ip̄e liberauit me de laq̄o venan-
 tū. **Dic.** Denit⁹ non inuenimus in
 sc̄pturis s̄ctis sanctū aliquē venato-
 re. piscatores inuenim⁹ s̄ctos. **Hu.**
 vēatores sūt demōes qui cornu nō
 sonāt ne audiātur: s̄ sagittāt in ocul-
 tis imaculatū. **Tu.** **L**iberauit ergo
 me de laq̄o venantiū. i. a tētatiōe dēo-
 nū. **et a x̄bo aspero.** **Am.** Multi ma-
 leuētēs ch̄iani sunt. int̄ q̄s qui vo-
 luerit bene viuere: et int̄ ebriosos for-
 brios eē: et int̄ fornicatores castus eē.
 et inter spectatores nugaz theatra-
 rū noluerit ire: nisi ad eccl̄iaz: patitur
 insultatores ip̄os ch̄ianos: et patit⁹
 x̄ba aspera et dicūt. **Tu magn⁹:** tu iu-
 st⁹: tu helias: tu es petr⁹. tu de celo ve-
 nisti. **I**nsultāt q̄cunq̄ seuerterit. **Au-**
 dit hic atq̄ idē verbū asperū. **Hec au-**
 diens dicat. **Q**ualia x̄ba audio fu⁹ pec-
 cator: dñs me⁹ audiuit a iudeis dicen-
 tibus sibi: demoniū habes. **Cass.** ab
 hac asperitate grauissima liberat dñs
 quādo in via ip̄ius gradimur: nec ad
 dexterā leuāq̄ diuertimus. vbi a dia-
 bolo positos laq̄os esse cognoscim⁹.
Dic. **A**uaricia ē laq̄us diaboli: super-
 bia: luxuria: et h̄mōi p̄cāt. **Col.** **A** qui

bus laq̄is q̄s in p̄nti se custodierit.
 dñs in futuro illū a x̄bo aspo libera-
 bit. cū dicet ip̄is h̄ x̄bū asperum. **Ite**
 maledicti i ignē et nū. **Seq̄.** **N**i. quō
 memoria passionis ch̄i p̄tegit suos
 in aduersis. cū dicit. **S**capulis suis. **I**
 p te flagellatis. **L**obūbrabit tibi. **I**
 securiōis est. **L** et s̄b p̄enis ei⁹ sp̄abia.
I. i. s̄b brachijs in cruce p̄tensis i mo-
 dū alay. **Dic.** **E**xaltabit in cruce. ex-
 tēdet manus et p̄teget nos. **A**spicies
 manus eius crucifixas et si sp̄es mor-
 morderit sanaberis. **C**uto circūda-
 bit te x̄itas eius. **Hug.** i. sua morte
 q̄ dī veritas: eo q̄ ip̄leuit p̄missa de
 redēptiōe hūana. **Bern.** **A**cacia ē la-
 ne insupabilis p̄tectio veritatis: nē aīe
 i corpe degenti ob piculosos cōficiat⁹
 p̄vicia. et post aīe exenti ob mōstru-
 osos incurtus sp̄ūz malignorū. **Felix**
 ē quez sic circūdat p̄tectio ch̄ustiyt
 exitū ab hac vita custodiat. et introi-
 tū in futurā patriā a facie inimici des-
 fendat. **Hi.** **I**p̄a etiā mors dñi ē scur-
 tū p̄ insul⁹ tētationū. **Uñ** i threnis. iij.
Dabis eis dñe scutū: laborem cordis
 tui. **I**deo s̄b dī. **N**ō tēbis a timore.
Circa qd sciēdū q̄ diuersi demones
 tētāt de diuersis virijs. **A**liqui dicunt
 sp̄ūs luxurie. aliqui sp̄ūs supbie et sic
 de alijs. **P**er h̄ igit q̄ dī. **L**a tiorē nox
 tūno. **I**ntelligunt demōes tētātes
 de furto qd cōit fit de nocte. **A**lagit
 ta volātē in die. **I**p̄ quā intelligunt de
 mones tētātes de superbia. q̄ querit
 apparē. **L**a negocio perambulātē in te-
 nebris. **I.** i. a demōibus de luxuria ten-
 tātib⁹. **Uñ** **J**ob. xxiiij. **O**cul⁹ adul-
 teri obseruat caliginē. **A**b incurso et
 demonio meridiano. **I.** i. a spiritibus
 de castrimeria seu gula tētantibus.
 que fit in prādīs magnis: vbi cōcur-
 rūt fercula multa et vina: et sunt com-
 muniter hora meridiana. **Dic.** **D**icūt
 qdē multi q̄ sunt demones t̄m meri⁹

dianiz hoc vulgo dicitur. Ceterum ego dico simpliciter quoniam demon eo tempore potest testari huius in nos quoniam peccamus. Siue mane siue nocte quacumque hora peccamus: demon ingreditur in nos. **V**ides ergo quod si nolumus esse quod vulgo dicitur. **Col. Beat. Bernardus** predictum versum sic exponit dicens. Sunt quattuor tentationes quibus vnicuique circumdatur. nunc habemus scuto domini. id est gratia diuine protectionis vnicuique circumdatur. Hoc enim pramonito vos esse volo neminem super terram absque tentatione videtur. ut cui forte tollitur aliqua altera securus expectet. benigna ei est diuina pietatis dispensatio. quibusdam nos tentationibus patitur diutius occupari ne forte periculosiores occurrant. Ab aliquibus vero citius liberatur ut possimus in alijs quas nobis vtiliores fore prouidet exerceri. **P**rima tentatio videtur diurni nocturni? sunt eos qui a vicinis conuertuntur: consuevit esse de molestijs corporis: quod caro hactenus indomita non patitur equanimiter castigari et in seruitutem redigi: sed adhuc perdit liberatis memor et vite preterite: acius contra hanc tentationem radius veritatis. id est gratia diuina ingerit oculis cordis. nunc quidem peccata que fecimus. nunc vero eterna supplicia que meruimus: nunc quoniam celestia premia ad quod tendimus ut recolentes penas quas euadimus: vniuersa que patimur delicias reputamus. quoniam si sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. **N**unc etiam nobis ingerit ea que per nos pertulit Christus ut crebro considerantes quanta sustinuit illa maiestas per inutilibus seruis. erubescamus non sustinere nunc parua per nos. **E**t si euasisti tentationem timoris nocturni: time sagittam volatantem in die que leniter volat et cito interficit. **S**agitta hec est vanitas gloria qua nouiter conuersi tentantur.

que bonis opibus insidiat ut pereat. **H**inc tentationi fidelis anima respondere debet dicens. **Q**uid superbis terra et cinis: atque se fateri peccatricem et quod hostis antiquus hunc fidelem nequit deicere a statu rectitudinis nec tororis pusillanimitate nec laudibus humanis. **I**dem circo aggreditur etiam tentationem que est negotium pambulatum in tenebris dicens. **E**t si viribus proprijs deicere nequeo: forte decipere possum alicuius perditionis ingenio. **Q**uisputas erit perditionis? plane cupiditas aut ambitio radix iniquitatis: sterile malum: secretum virus: pestis occulta: doli artifex: mater hyprocrisis: liuoris pater: vitijs origo: criminum fomes: virtutum erugo. tinea sanctitatis: excecatrix cordium: ex rebus medicis morbos creans: generans ex medicina languorem. **I**psa ei ecclesiastice dignitatis officio in turpem questum et tenebrarum negotia transire facit nec in his animarum salus sed diuitiarum luxus queritur propter hoc radit coronas: propter hoc frequenter ecclesias: missas celebrant psalmos decantant: per episcopatus: archidiaconatus et dignitatibus impudenter decertatur hodie ut ecclesiarum redditus in superfluitatis et vanitatis usu dissipent. quoniam hoc negotium pabulas in tenebris trudi fecit in tenebras exteriores. **Q**uid non hunc vermem fouet aliud quam mentis alienatio et obliuio veritatis? **H** negotium tenebrarum veritas arguit dicens. **Q**uid perdest homini si totum mundum lucret: se autem perdat et detrimetum faciat sui? **E**t idem. **P**otentes: ait: potenter tormenta patientur. **H**oc idem quod veritas sedula suggestionem reducit in mentes. quod sit in ambitu frivola consolatio: graue iudicium: usus brevis: et finis ignotus. **Q**uid post hec superest nisi ut iam reueletur homo peccati: filius perditionis: antichristus. demonium non modo diurnum sed meridianum. quod

Psalmus xc.

nō solum trāffigurat i āgelū lucis: s; extollit supra omne qd dicitur deus aut colitur. **D**ic plane grauissim⁹ erit incurtus: sed ab h̄ ecciam electorū veritas liberabit. ppter eos breuias dies. ⁊ demoniū meridianū destruens illustratiōe aduētus sui. **Cass.** Supra has oēs distinctiones rerū qd euidenter ostendit qd nihil horū intueri possumus qm̄ dñō ptegete saluamur. **Sequitur.** **Du.** **Q**uādet a latē tuo. **I**er eo ei numero chrīanorū q sperāt in saluari sunt pfecti ⁊ imperfecti. **De pfectis** dicit dñs. **Dat. xij.** **V**os q reliquistis oīa et secuti estis me: sedebitis sup sedes iudicātes. xij. tribus israel. **Et hi** dicunt latus dñi saluatoris: t̄q; sessuri i iudicio ad latus ei⁹: sicut cardinales dicunt latus domi pape. vñ dicit se mittere aliquē de latere suo. **Et qm̄** aīn de illis estimātur eē. s. de numero pfectorū: multi se illud cōsequi credūt et psumūt qd mīne pmerent. **I**deo dicitur. **Cass.** **Q**uādet a latē tuo. i. pñabunt illa beatitudine qua se sperabāt sessuros tecū. q sibi sup merita sua talia pollicent. **Et qm̄** rari sūt q tālē ac tātam spē noscunt habere. **Limile.** **I**a latere eius asserit eē casuros. ab illa. s. similitate iudiciōis. **Et qd** multi in seculari vita pstituti putāt se ad dexterā dei collocādos. **I**deo sedit. **L** ⁊ decē milia. **I**supple cadēt etiā. **I**a dexteris tuis. **I**qm̄ ⁊ ipi falsa opōne cōceperāt: qd i suis meritis n̄ habebāt. **D**ec at̄ snia spūaliter illos verberat: q aliq bono pspicitatis inflātur ⁊ sanctos se putāt eē cū nō sint. **N**ille at̄ ⁊ decē milia finitū numerū p infinito ponit. **N**ō ei possūt a latere dñi vel a dexteris ei⁹ cadere q iā in beatorū numero pdestinati eē dinoscunt. **S**z de illis dictū ē q se sessuros ⁊ ad ei⁹ dexterā staturos eē psumūt: de qb⁹ adhuc subdit. **L**ad te at̄ nō appropinquit. **I**b

ē qlibz ex ipis qui sibi regnū dei fallaciter pollicent. **Q**ui reuera longe erūt a domio. qm̄ dñi spem hñt in meritis suis. ad satisfactiōis remedia nō recurrūt. **C**erūtāmē. **I**z credāt se tecū sessuros ⁊ venire ad dexterā. **L**oculis tuis. **I**eorū merita. **L**considerabis. **I**usticia ei diuina cōsiderātur hoies q sunt ad dexterā collocādi. **Sequitur.** **L** ⁊ retributionē peccatorū videbis. **I**. i. videri facias illoz retributionem qm̄ dicet eis. **I**te maledicti in ignem eternū. **D**ñs o casu malorū: consequent onit q securi erunt boni. **E**t loquit̄ pphetā in psona fidelis ad chr̄m. di. **Q**m̄ tu es domie spes mea altissimū posuisti refugium tuū. **Aug.** i. ideo resurrexisti et ad celum ascēdisti: vt q pcessisti illuc me secuturū sperē. **Du.** **Q**uādet ad te malū. i. s. pene q p̄t̄m n̄ habuisti. **L** ⁊ flagellū. i. s. mortis. **L**i appropinquabit tabernaculo tuo. i. i. corpon tuo i quo diuinitas tua hītat: qd chr̄s resurgens ex mortuis iā nō moritur: mors illi vltra nō dominabitur. **Bern.** **A**d h̄ enī refugium dñm chr̄s in omī tribulatiōe: in omī tētatiōe. ⁊ necessitate fr̄es recurrere debent. vt bi patēt foramina apta ⁊ viscera misericordie dei nostri: vbi nō accedit tētator. psecutor nō ascendit: nec pessim⁹ accusator fr̄m sarthanas attingit. **F**elix plāe spes nostra ⁊ refugium securū. vbi nec culpa. nec pena. nec flagellū aliqd appropinquare possit in aīab⁹ ⁊ corpib⁹. ⁊ ad gloriosā resurrectionē illic trāsfereendis. **N**ec mirū: si flagellūz nō appropinquabit tibi. **Q**m̄ āgelis suis mādauit de te vt custodiant te i omnib⁹ vijs tuis. **Cass.** **I**n isto x̄suz seqnti x̄ba sūt que diabolus dñō chr̄o de eius diuinitate dubitās cū eū tētare psumpsisset: obiecit: sicut sc̄ptū ē. **Dat.** i. iij. quia angelis suis mādauit de te. **Col.** **S**z beat⁹ Hieronym⁹ et Beda

dicunt super eundem locum euāgelij
 q̄ diabolus male interpretatur scriptus
 ras. Nam hec prophetia non ē de ch̄ro.
 q̄ non indiget custodia angelorum. s̄
 ē de quolibet viro sancto: qui custo/
 die angeloz deputatur. Illud ad he
 bre. i. Oēs sunt administratorij spūs
 in ministeriū missi: ppter eos qui hē/
 ditatē capiunt salutis. Quid mā dāuit
 dñs. vt custodiāt: videlz: virū iustū: i
 omnibus vijs tuis. **Bern:** In quib⁹
 vijs? In illis quibus: declinas a ma/
 lo: quibus fugis aventura ira. Multe
 sunt vie. Est via hoīm: demonū: et an/
 geloz. Via hoīm ē necessitas et cupi/
 ditas. Et longe melius ē in necessita/
 te gradi q̄ in cupiditate. de his ē di/
 ctū. Contritio et infelicitas in vijs ē/
 or. In necessitate contritio: et infelici/
 tas in cupiditate. Necessitas quidem
 ex infirmitate carnis: cupiditas ex ie/
 dia et obliuione cordis pcedit. Pro/
 pterea terrenis inhiat: et celestia non
 meditat. Via demonū ē p̄sumptio
 et obstinatio: ad quaz itur q̄tuor gra/
 dibus. Primus ē dissimulatio p̄prie i/
 firmitatis: cuz se estimat homo aliqd
 esse: cuz nihil sit. Secundus ē ignora/
 tia sui. videlz quando non vult scire
 peccata sua. Tertius ē excusatio pec/
 catorum. Quartus ē contēptus peni/
 tendi vnde nascitur obstinatio. Qui
 sic in omnibus vijs suis adheret di/
 abolo: manifeste factus ē vnus spūs
 cum ip̄o. Vie angeloz sunt quādo
 ascendunt per contemplationem ad
 deū: et descendūt p compassionē ad p̄/
 ximū. vt custo dīant te ne tēteris sup̄
 id quod ferre potes. **In manib⁹ por/
 tabunt te. i. i. suo ministerio dirigent
 te in peregrinatione hui⁹ vite. [ne for/
 te offendas ad lapidē pedem tuum.]**
**Ego intelligo illum lapidē offensio/
 nis dominū ch̄m. In hunc lapidē of/
 fēdit qui murmurat et blasphemāt ad**

uersus deū in aduersitatibus et mole/
 stijs huius seculi vel vite. Porro pes/
 tuus est affectio aīe. quā in manibus
 portat āgel. ne desiderio puerſo ch̄ri
 st⁹ aliquādo offendatur. Sequit̄. **Vie**
**Quod diabolus de se dictū tacuit: vi/
 delz. Super aspidē et basiliscum am/
 bulabis. et conculcabis leonē et dra/
 conē. Cass.** Via ista noīa congruēter
 diabolo aptant̄. Asp̄is ē dum occulte
 tētat. basiliscus: dum palā venena dif/
 seminat. Leo dum psequit̄ innocentes.
 Draco cū negligentes impia voraci/
 tate deglutit. S̄ has oēs diaboli ma/
 licias ch̄s i suo aduētū pstrauit. Cō/
 sequenter deus pater beatum virum
 qui habitat i adiutorio altissimi libe/
 rat. se a malis seculi istius cōpro/
 mittit dicēs. **Om̄ in me sperabit libe/
 rabo eum. Bern.** Hoc totum hoīs
 meritū ē si totam spem suā ponit in
 eo. qui totū hominē saluū fecit. **Cass.**
**Prep̄a eum. Vt p̄ced⁹ a me ab omī/
 bus insidijs diaboli reddat̄ alienus. L.**
qm̄ cognouit nomen meum. Bern.
 Nō nouit nomē eius qui illud assu/
 mit in vanum. qui dicit: dñe dñe. et nō
 facit que dicit ip̄e. Ip̄e non nouit no/
 men eius: qui cuz nec honorat vt pa/
 trem. nec timet vt dominū. Non no/
 uit nomē eius: qui ad vanitates et in/
 sanias falsas seculi cōnuertit̄. Et q̄
 fructus noticie nomis eius ē clamor
 orōis. Ideo subiūgit. **Clamauit ad/
 me. Icu deuotione cordis orādo. Vel**
**q̄ fruct⁹ clamoris ē exauditio saluato/
 ris: sanctis clamorib⁹ adest exauditio**
**saluationis. Idcirco addit. Et ego ex/
 audiam eū. Merito nō exaudit̄ qui**
**clamaē dissimulat: aut oīno nō postu/
 las. aut tepide postulas et remisse. In**
auribus dei desiderium me vehemēs: est
**clamor magnus. Sic et tepida deuo/
 tio: ē in auribus eius vor s̄missa. In**
quo exaudies domine. vel in quib⁹?
 y iij

Psalmus xcj.

cum ipso su in tribulatione. **I.** i. in presentia vite ut eu confortet. **Ait** enim dominus fidelibus suis. **In** mundo persequi rā habebitis. **Et** ait apostolus. **Dei** qui pie volūt vivere in christo: persecutionem patiantur ab his aut. **Eripiā** eū. **Nō** tñ q̄dū vivit in hoc mundo: q̄ liberatio plena et perfecta āte diē sepulture esse nō poterit. **Eripiam** ḡ eūz in morte carnis. q̄n nihil ultra q̄d vel corpi vlt aīe faciat mūd' hēbit. **L.** i. ipso erepto postea in resurrectione generali. **Gloria** fiet eū. **q̄n** surget in gloria. **L.** i. **Et** in illa beatitudine collocabit. vbi iā locū tribulatio non hz. **In** illa aut erit eternitas vite et apta de visio. **Un** sbūgit. **L.** i. **ogitudine** diez replebo eū. **Hoc** ē in eternum vivet. **Et** sedit totius premij finē. **L.** i. ostendā illi salutare meū. **I.** i. iesus christus: ut in eternū tam videat in quē credidit. **Col.** Quā diu mortali corpe circumdamur non desinit hostis ātqu' nobis laq̄os peccati p̄tenderotā p̄ cogitationes cordis et desideria carnis: q̄ p̄ hoīes tā p̄rimos q̄ alienos. **Nemo** ergo fallat se. neq̄ de sui cordis puritate seu bonis opibus confidat: ut putet se nullis tērationū subiacere piculis. cū p̄vigil ille tētor acriorib' īsidij pulset quos plus viderit a peccatis abstinere. **Et** at' ē domin' iesus: ut nos doceret diaboli tentatiōes superare. et tentatori respondere. **Nō** ei tristes esse debem' si tentati: sed si supati fuerimus. **Uide** quid dicat apo. **Jacob**. **Omne** gaudium exultate frēs mei cum in tērationes varias incideritis: scientes q̄ tribulatio patiētiā opat'. patiētiā āt op' p̄fectū hz. **Et** q̄ astuturi erimus āte illud terribile tribunal iudicis: a cui' latere mille cadent. et decem milia a dextris ei'. de leam' de mente nra cogitationes vanitatis q̄s diabol' nob' inscribit: ut labor nra

nō sit inanis corā deo. **Meditemur** ḡ tūctiā: sobrietatē: humilitatē atq̄ iustitiam. et eadē mētibus nostris inscribamur. ne cū cadētib' a dextris dei cōputemur. **Nequaq̄** ḡ iaceamus otiosi: ne laqueo venātium capiamur. **pterea** enī deus tribulatiōes nobis irruere p̄mittit: ut ad ipm vigilātius confugiamus et nos efficiat puriores. **U** t' igit' hic probatiores et in futuro clariores eē mereamur. suscipiam' eā anio q̄cqd illi fuerit gratū. grās agētes ei. qui nos dignat' a laq̄is inimici et a xpo aspo liberare. iesu christo q̄ est benedictus in secula seculorū Amen

B **Onū** est confiteri domino et psallere nomini eius in die sabbati. **Titulus** Psalmus cācti in die sabbati. **Ps.** In p̄cedēti ps egit propheta d' victoria tērationū. **Sz** q̄victoria tērationū sequit' reges mētis. **I**do in hoc ps et in hoc titulo agit de requie vel q̄te mētis que p̄ sabbatū signat'. **In** illo sabb' dñs requiebat ab oī ope q̄d patrat. in q̄ iudei etiā cessabāt ab oī ope scruii. p̄ q̄d etiam rep̄stāt sabbatuz eternitatis in q̄ ab oī pena et miseria eternaliter quiescem'. **Est** ḡ sc̄sus tituli. **Psalm'** iste per quē notat' spūalis opatio ē cācti: per quē notat' exultatio mētis. **L.** i. **Ipe** ei cancat in psalmo. q̄ oēm vitā suā in grāz actiōe constituit: et h' in die sabbati. **Ps.** i. in die festo et i q̄te mētis. p̄ eterna rege obtinēda. **Intētiō** h' psalmi ē monere vt hic libent' labore m' p̄ eternis beneficijs agentes sabbati mētis. **Glo.** **Et** q̄ p̄pter seculū futurū christiani sumus. **I**deo quocūq̄ modo habeāt se p̄ficia bona grati si mus dñm tam in prosperis q̄ in aduersis laudātes et cum p̄p̄a dicētes. **B** **onū** ē confiteri dño. **L.** i. **Confitemur** aut' (sic sepe dictū ē) du